ԺԵ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 3857 — 10/22 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1898 — 8 ՐԷՃԷՊ 1316 — ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

درسعادت اداره‌سی غزته (آروملك) ده‌علطه ده‌در

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Գալաթիա, Նորատունկեան խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "AREVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE.

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան.	140 Ղրշ
» » »	վեցամսեայ.	70 »
» » »	եռամսեայ.	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան.	40 Ֆրք
» »	վեցամսեայ.	20 »

Դրամի փոխարէն փոստայի մարկայ կրնան ուղարկել, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:
Տեղական թղթատարի ծախքը բաժանորդներուն կը վերաբերի:
Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԳՐՔԻ ՄԸ ՇՈՒՐՋԸ

Ֆրանսայի Երեսփոխանական ժողովին անցեալ երկուշաբթի օրուան նիստը գրեթէ ամբողջովին գաւառացաւ Իւրպէն Կոհիէի դրքին մէջէն դէպ ի Ռանակը Ազգին դէմ անուն դրքին վրայ բացուած վիճաբանութեամբ մը, որ հրատապ խնդրի մը կերպարանքը առնելով ծանր գրգռումներու առիթ տուաւ զանազան կուսակցութիւններուն մէջ։ Ինչպէս արդէն հեռագիրը հաղորդեց, կառավարութիւնը որոշած է դատ բանալ հեղինակին դէմ, այդ հրատարակութեամբ բանակը անարգած ու անպատուած ըլլալուն համար։ Այս որոշման դէմ խօսեցաւ ընկերվարական երեսփոխան Պ. Լօժէն Ֆուռնիէռ, նախ և առաջ քննադատելով Ֆրանսայի մէջ մամլոյ դէմ բացուած դատերը «նախարարութեան մը կողմէ, որ հանրապետական լաւագոյն սկզբունքներով երեւան ելաւ, խաղաղացման ապահովութիւնները ընծայելով և որ այսօր ելեր կ'ուրանայ խօսքին ու գրչին իրաւունքը»։ Անտարակոյս, ըսաւ, իր այդ ընթացքով յայտնել կ'ուզէր թէ մտադրած է դատաւորական մարմինը և բանակը պաշտպանել այն անարգանքներուն դէմ որոնցմով «կը պատուեն» զանոնք, բայց հաւասարութիւն չդրաւ անոնց միջեւ։ երկու չափ և երկու կշիռ կը գործածէ, բանակը միայն պաշտպանելով։

Ատենապետը մատնաւորապէս կը ծանրանայ սա կէտին վրայ։ «Եթէ առաջարկէին դատ բանալ մէկուն դէմ որ արժանաւոր յարգանքը չէր ունեցած արդարութեան հանդէպ, այդ տեսակ անօրինութեան մը դէմ ալ պիտի բողոքէի։ Զեմ մեղադրեր կառավարութիւնը դատի կոչած չըլլալուն համար զանոնք որ դատական իշխանութիւնը անարգած էին։ Մինակ, կը մեղադրեմ զինքը մէկ կողմին միայն ուղղած ըլլալուն համար իր հարուածները։»

Պ. Բիւնօ s'Օռնանսօ.—Արդարութիւնը մի՛ շիտիէ դատաւորական մարմին հետ։

Պ. Ֆուռնիէռ.— Երբ այս կամ այն ապային դէմ յարձակում կ'ըլլայ, կը հեռացնէք թէ բանակը անարգուեցաւ։ Ի՞նչ անիրաւութիւն է որ, երբ բարձրաստիճան դատաւոր մը կ'անարգուի, զինքը անջատել կ'ուզէք իր պաշտօնէն։ Մինչդեռ Վէտաբէկ Ատենը կ'աշխատէր լռութեան և հանդարտութեան մէջ, ուշադրութիւնդիր չդրաւ թէ ինչ ազմուկներ յարուցուեցան անոր անդամներէն ոմանց դէմ։ Ըսուեցաւ իսկ,—ծայրագոյն անարգանք Ֆրանսայի մը համար,—թէ օտարներու հետ համախոհ էին։ Նախագահին, ընդհ. դատախազին և տեղեկաբեր անդամին հասցէները հրատարակուեցան։ (Ակնարկութիւն Վէռարեի ատենի նախագահին ուղղուած սպառնական անանուն նամակներուն)։ Երբ այդ դատաւորները ոգի ի բուն կ'աշխատին ճշմարտութիւնը երեւան հանել, ճշմարտութիւնը որ հանդարտութիւն պիտի պարգեւէ բոլոր մտքերուն, հրապարակագիրներ գտնուեցան որոնք երեւակայեցին թէ ի՞նչ տեսակ զարհուրելի և գազանի ահեղ ատելութիւններու ենթարկելու է զանոնք, որ թոյլ կու տային դատաւորներուն՝ իրենց պարտականութիւնը կատարել հանդարտ մտքով, օրէնքին հոգեւոր տակ։ Մէկը ձայն բարձրացուց խնդրելու համար նախարարապետէն որ դատ բանայ՝ դատաւորական մարմինը անարգողներուն դէմ։ Ոչ։

Դատաւորական մարմնին այս փառաւոր պաշտպանութիւնը, ընկերվարական երեսփոխանի մը բերանին մէջ, իր պաշտօնակիցներէն շատերուն զարմանք պատճառեց։ Պ. Ֆուռնիէռ, որուն ճառը ծափահարութիւններով կ'ընդմիջուեր ծայրայեղ ձախակողմեաններուն կողմէ, հարցուց թէ ի՞նչ պէտք կայ այս մասնաւոր հոլանաւորութեան տակ ծածկելու բանակը։ եթէ իր յարձակողները ունի ան, միթէ իր պաշտպաններն ալ չունի։ և հեղնութեամբ ակնարկեց Ճանուան զօրավարին անակնկալ հրաժարման գէպքին։ Ատենապետը դիտել կու տայ թէ կառավարութիւնը Իւրպէն Կոհիէի դրքին մէջէն մասնաւոր բրած է մէկ քանին այն պարբերութիւններէն որոնք անջատ կերպով առնուելով մարդ մը կրնան դատապարտել տալ։ և ինքն ալ՝ կը սկսի կարդալ Պ. Լը Հէրիսէի, ծովային նախարար Պ. Լօբրուայի եւ քանի մը զօրավարներու և գնդապետներու գրուածքներէն հատուածներ որոնք պատժի ենթարկել պիտի կրնային տալ իրենց հեղինակները, թէև բանակին թշնամիներ չեն նկատուիր անոնք։ Մինչեւ այս կէտը, ամէն բան հանդարտ անցաւ։ բայց Էմիլ Զօլայի անունը, զոր արտասանեց Պ. Ֆուռնիէռ, կոյծ մը եղաւ որ բռնկցուց երեսփոխանները։ ու ամէն կողմէ գոռում գոչում մը եղաւ։ Մինչեւ իսկ անարգական բառեր արտասանուեցան հակազօրայականներուն կողմէ, եւ ատենապետ Պ. Տէշանէլ ի կարգ կոչեց անոնցմէ մէկը՝ Պ. Ֆուրթաս, բայց ինքն ալ ընդմիջուեցաւ Մարսել Հապէր երեսփոխանին կողմէ որ գոչեց անոր երեսին. «Ի՞նչ, գո՛ւբ ալ կը պաշտպանէք Զօլան»։ Ատենապետը, պաղարիւնով, պատասխանեց թէ ինքը պարզապէս կը պաշտպանէ բեմական ազատութիւնը, ատենաբաններուն իրաւունքը, և արդարութիւնը։

Հեռաբրքրութեամբ կը սպասուէր նախարարապետին յայտարարութեան որ սպասէս կրնայ ամիսուուլ։

Պ. Շառլ Տիւբիւ (Նախարարապետ).— Նախ և առաջ պէտք է ըսեմ թէ մեր մտքէն ու մեր խղճէն դատ ուրիշ որ և է թելադրութեան մը չհետեւեցանք։ Դիրքը ցոյց տուին մեզի, տեղեկացանք անոր պարունակութեանը, և նախարարաց խորհուրդին մէջ վիճաբանելէ եաքը, այնպէս դատեցինք թէ բացարձակապէս անվարելի էր մեզի շընել ինչ որ ըրինք։ Կատարելապէս կը ստանձնենք պատասխանատուութիւնը արարքին զոր մեր ներսին կու տան։ (Մափահարութիւններ)։ Նախ, անոր համար որ համաձայն է Խարդարանի կամքին որ բանաձեւով մը արտայայտուեցաւ, ինչպէս նաեւ գործադրութիւնն է այն յայտարարութեան զոր Դահլիճը կարդաց իր կազմութեան օրը։ (Շա՛տ լաւ, շա՛տ լաւ)։ Այդ յայտարարութեան մէջ ըսինք թէ, Ժողովին կամքին հետեւելու համար, դանդաղութիւն պիտի դնենք այն վատահամարիչ հրատարակութիւններուն՝ որոնք զինուորական հատատութիւններուն դէմ կ'ուղղուին հաւաքապէս և անոնց միջեւ որոնք անձնապէս կ'ուղղուին պետերուն, սպաներուն դէմ։ Այս վերջիններուն թոյլ տուած ենք, եթէ պատշաճ կը նկատեն, անձամբ դատ բանալ, մինչդեռ բանակին դէմ հաւաքական յարձակումները դատի ենթարկել մեր պարտականութիւնն է։ Այս կարգի պարագայի մը մէջ կը գտնուինք այժմ։

Այս տեսակէտը ընդլայնելով, Պ. Տիւբիւի կը կարդայ Կոհիէի դրքին այն հատուածները, որոնք ընդհանրական հանդամանք ունին կառավարութեան աչքին։ Այս ընթերցումը ատենախօսական որ և է ճարտարութենէ աւելի ներդործութիւն կ'ընէ ունկնդիրներուն վրայ։ Բարկութեան աղաղակներ կը լսուին ամէն կողմէ՝ այդ հատուածներուն դէմ, և երբ նախարարապետը վար կ'իջնէ բեմէն, կրկնապէս կը ծափահարուի։

Ժողովը ընթերցասրահի մը փոխուած էր կարծես, վասն զի Պ. Ֆուռնիէռ նորէն բեմը երու և ինքն ալ իր կարգին սկսաւ կարդալ Մօռիս Պառէռի գրուածներէն էջեր զոր գնդասեղով նշանակած էր առաջուց։ Ցետոյ, հակահրէական Պ. Տրիւմոնի մէկ յօդուածէն մաս մը որ ստորնացուցիչ նկարագրութիւն մը ընելով Փրանսայի զինուորներուն, «փճացած սերունդ» կ'անուանէր զանոնք։ Զարհուրելի ծափահարութիւններ ու աղաղակներ կը լսուէին։ Պ. Տրիւմոն խօսք կ'ուզէ անձնական միջադէպի համար և սա-պէս կը սկսի արդարացնել ինքզինքը։

—Որովհետեւ չարակամութիւնը վիճաբանութեանց ոգին է, նոյն իսկ պաշտօնակիցներու միջեւ, Պ. Ֆուռնիէռ դգուշացաւ կարդալու սկզբնաւորութիւնը ու վերջաւորութիւնը իմ յօդուածիս որ իր ամբողջութեանը մէջ բանակին ընծայուած յարգանք մըն է։» Ու կը բացատրէ թէ առաջ բերուած տողերը կը վերաբերին երկրին զինուորական պարտաւորիչ ծառայութեան դրութեան որուն համամիտ չէ ինքը, ընկերային տեսակէտով, և ասկէ նախամեծար կը համարի ֆրանսական հին բանակներուն կազմակերպութիւնը։

Ատենապետը, բորբոքելով, նիւթէն կը շեղի և յարձակումի մէջ է կը սկսի հրեաներուն դէմ։ հրեայ երեսփոխան Պ. Բօլֆ կը բողոքէ և ի՛մբաստանէ Պ. Տրիւմոնը ըսելով թէ երկպառակութեան ու ատելութեան սերմեր ցանած է Ֆրանսայի մէջ իր հակահրէական ճառերովը ու գրուածքներովը։

Ատենապետը մեծ դժուարութեամբ կը յաջողի չորս կողմէն բարձրացող աղմուկները լռեցուցնել և խօսք հասկցնել ատենաբաններուն որ խնդրէն չշեղին։ Վիճաբանութիւնը կը փակուի առանց բանաձեւ մը քուէարկելու պէտք մնալու, քանի որ՝ հարցապնդումի մը վրայ չէր սկսած, այլ Պ. Ֆուռնիէռի պարզ մէկ հարցումին ու քննադատութեանը վրայ։

Այս նիստին եղեկանութիւնը հոն կը կայանար որ գրեթէ ամբողջովին նուիրուեցաւ գրքի մը և լրագրական յօդուածներու,— գրեթէ տակադեմական նիստ մը։

ԻԶՄԻՐԻ ՄԵՆԱՐԱՆԸ

«Գօրտելիօ՝ Իզմիրի Իտալիան է», գրեր էի տարի մը առաջ, ակնարկելով իր սիրուն ու նրբագեղ դիրքին։ Ալեակները աշնան վերջալոյսով ողողուն, իր ծովակը, իր հողաթիւ, ամէն ազգի թիթեռնիկներով զարդարուած, ու վերջապէս հաճոյքը, որ անկեղծ ու մշտաթիռ, կը ցոյցէ սիրահարոյս իր երկրիքէն, հմայքով մը կը պատեն զայն, յիշատակն ու մտաբուցումը քով քովի կը թռչտին հոս, շատ անգամ երկուքն ալ, ակնարկի մը կամ հոգած հառաչի մը շարժելով միայն։

Իզմիրի մուս գիւղերն ալ քիչ կամ շատ նման են Գօրտելիոյի, ծովին երկայնքը ցանցնուած, ամէնքն ալ նոյն կապոյտին տակ։

Ասոնցմէ միայն Գուռմա կը տարբերի։ Մենաւոր գիւղ մըն է, լեռներու եաեւ պահուրտած, ամէնքս այնչափ, որ տուները կանանչներու մէջ ծածկեր է, լուռ, անմասուն նոճիներով, որ մուգնած սիրոյ մը զղջահար հրաժեշտը կը հեծկըլտան, երբ յոգնած զիփիւռը անցնի վերջին անգամ իրենց քովէն ու քիչ մը հեռու, քանի մը քայլ, երթայ խառնուիլ ծովուն փոթորիկն ու մրրիկներուն։ Հոն ընդհանրապէս անդլիացիներ կը բնակին։ Դեղակերտ բնակարաններ ունին, իրարմէ հեռու, ապակիէ ծաղկանոցներ, ուր գըլխիկը ու դալկահար հրատապ հարաւին ծաղիկները կը թռչին։ Հոգին վրայ մարդերով ու ծաղիկներով շատ անգամ գիրեր գրուած կան, շատերը սիրելիներու անուններ, հեռաւոր բնավայրին մէջ, կամ մեռնած արդէն այն աշխարհը ուրիշ՝ ետ չդարձի դառնան։

Վտակի կապոյտ ժապաւէն մը գիւղը երկու մասի կը բաժնէ, հեզ, անշշուկ և յամրընթաց։ հոս, հոն, թուփերու տակ եղնիկի պէս պահուրտած անգլուխին, այտերը արեւելքի հրահոս երկինքէն կարմրած, դէմքին անբնական գեղովը, կը սահի, կ'անցնի, վտակին մուգած երգերը ինք ճլուզելով։

Իր պտուն փողոցներէն շատ մարդ չ'անցնիր, կոյր մուրացիներ կու գան երբեմն, դողդոջուն ու հասած, Սլոլոնի գաւակներուն, կոտրած ջութակով, կիթառով, լացնող երգեր կերգեն։ Հանդիպեցայ անոնց մէկ քանիին, որ կ'անցնին այդ գիւղէն, անգլուհիին յիշեցնելու համար իր Օասիանը, Միլանը։ Ես ալ Հոմերոսը կը յիշէի։

Շատեր՝ դարերու մէջ երգուած անձնական կոտրներ միացած են, կ'ըսեն, Հոմերոս անունին տակ։ Զեմ կրնար հաւատալ ասոր, նկատելով Իլիականին ու Ոդիսականին միջեւ ծայրէ ծայր ասկող վճռտ ներդաշնութիւնը, մանաւանդ գոյներու, երանգներու այն բացագեղ ցայտումը զոր արեւելքց արշալոյսն ու վերջալոյսը միայն կրնան արտադրել։ Հաւանականաբար անցաւ այս կողմերէն ու երբ յոգնէր ծովի մրրիկներուն, երկրի խորը վառող տարերքուն անդնդային աղաղակը մոնչէն, կու գար հոս, Իզմիրի այս մենարանը ու կիթառը մէկ կողմ թողած, երգով, հարիւրմեկ հորիզոն կը թռչէր։

Հոմերոսէն եաքը, Գուռմա ուրիշի մըն ալ հանդիսա տուած է։ Մը. Պլիսի պարտէզը կապոյտին դէմ ցցուած նոճիներու տակ ցոյց տուին ինձի տեղը, ուր կը սիրէր մեռնիլ «Զայլա-Հարօլտ»ի թափառական երգիչը, դեռ ութսուն տարի առաջ։ Իրիկունը հասած էր արդէն, փայլուն լուսնկան իր ոսկեփոշին կը մաղէր, շարժելու համար գիշերին ահարկու սեւը։ Շատ հեռուները տարածուող հանդարտ լռութեան մէջ, վտակը մրմնջելով կը սահէր։ Ու գեփիւռը իր երգին խառն կարծես կը բերէր երգը անոր։

«Հանդիպ մը ունին անտառներն անճանաչարկ և անկոխ։» Հոմերոս ու Տոնժուանի հեղինակը, իրարմէ զատուած երկար դարերով աս մենաւոր գիւղկին մէջ կը միանան իրարու։ Անցած ըսղձանքներու բոցը կը տոչորէ երկուքն ալ ու երկրորդը, ցաւագին, վիրաւոր հոգի, ալիքէ ալիք կը թռչուն միչտ անդունդներու վրայ ու կը մոնչէ

«Կոյսի նաւակ մը...

Բայց ո՞ւր գիմեմ, երբ գացին սիրելիները,

Եւ ամէն բան կը լռանայ կեանքին մէջ։»

Ուրիշ տեղ մը, ճմլուած մելancոլութիւն մը զգալով կը շարունակէ.

«Մակայն թող փչէ այս աւերակի մարմնոյն,

Կիրքերը մոխիր թող դարձնեն զայն,

Բաւ է որ երգերս ապրին։...»

Ու երկուքն ալ ծովուն շուրջը կը գտնուին, ամէնի ալիքներուն մէջ կը մոլորին, անեղրութեան քով կը հիւծանին, ու Զայլա Հարօլտ ովկիանով կը փակէ իր ուղեւորութիւնը։ քանի մը տողի մէջ բանաստեղծ հոգին իրեն հզօր ազաղակը կը գտայ։

«Թաւալէ մութ կապոյտ ովկիան, թաւալէ։»

* * *

Եւ դեռ նոր անցաւ տարին, երբ ամէն շաբթի քանի մը անգամ կ'երթայինք հոն, մեր մտերիմ, Վահէին գպրոցը դէմքը հետերնիս։ Հոն կը թափառէր սիրուած երգի մը արտում յիշատակն ալ և օր մը Իզմիրի այդ մենարանին մէջ լացինք անձկարօտ արցունքներով ալեւոր Մամուրեանին հետ։ Փիլիսոփայ-հոգին կը մխիթարուի, կը մոռանէ։ Տարին անցաւ, այլ արցունքները չանցան հայրիկին մայրիկին աչքերէն։

Գալուստ կոստանի մահէն քիչ վերջը տեսայ գիտունին մայրը։ Ընկճող վիշտին տակ, դեռ արի՛ է ան։ Զէր գիտեր թէ Մամուրեանին մայրն ալ կ'ապրի տակաւին։ 90ը անցուցած, բարի, գեղագրապէս բարեմիտ կին մը, ժպիտն ու արցունքը գրկէ՛ իրար խառնուած, գաւակներու, թոռներներու մէջ երջանիկ։ Երկու ձեռքերը կը համբուրեմ ու կը խնդրեմ որ զիս ալ օրհնէ։

Երջանիկ են երկուքն ալ, գրագէտն ու գիտունին մայրերը։ Ու Մամուրեան իր ծերունի մայրիկին ու իր կնոջ քով մուռնայ գուցէ քանի մը լսպէ, սրտոր վիշտերը։ Իսկ ան, որ մայր չունի, կը վերադառնայ Իզմիրի մենարանը, Հարօլտի պէս իր հառաչը խեղդելով,

«Կոյսի նաւակ մը...

Բայց ո՞ւր գիմեմ, երբ գացին սիրելիները,

Եւ ամէն բան կը լռանայ կեանքին մէջ։»

Ռ. ՈՐԲԵԱՆ

Իզմիր

ՖՐԱՆՉԻՍԿԵԱՆՆԵՐԸ
ՊԱԼԵՍՏԻՆԻ ՄԷՋ

Խոստացեր էի գրել Պաղեստինի Ֆրանչիսկեանց՝ Երուսաղէմի դուռ ունեցած մեծ հատատութեանց վրայ։ կը կատարեմ այս խոստումս, սկսելով Բեթլեհեմէն։

Առաջին հոգեկոչ հատատութիւնը՝ զոր ունին Ֆրանչիսկեանք «Եվրոպայ Տուն» կոչուած այս քաղքին մէջ՝ Ս. Կատարինէի վանքն է՝ ժԳ. դարուն սկիզբները հատատուած, և յետոյ՝ գանազան նորոգութիւններով և յարակից ուրիշ շէնքերու յաւելմանբ հետզհետէ ընդարձակուած։ Այս հատատութիւնը, մասամբ Աւստրիոյ Ֆրանց-Յոզէֆ կայսեր պաշտպանութեանը ու նիւթական օժանդակութեանը կը պարտի իր գոյութիւնը։

Վանքին մէջ կան 43 ի չափ կրօնաւորներ՝ որոնց 14 ը քահանայ են, ամէնքն ալ ուսեալ և գործունեայ մարդիկ։ 11 ը քահանայացու ուսուցիչներ՝ միանգամայն եւ ուսանողներ են որոնց դպրոցական առաջին շրջանը կը սկսի Էմմաուսի մէջ՝ կրօնաւորներու յատուկ նախակրթարանէն, և Նազարէթի ու Ային-Քարիմի (Ս. Յովհաննու Մկրտչի ծննդավայրը) վարժարաններուն մէջ յաջորդաբար երկրորդ և երրորդ շրջանները անցնելով՝ չորրորդ շրջանը կը սկսի ասոնց վանքի վարժարանին մէջ, ուր կ'ուսանին աստուածաբանութեան բարձրագոյն դասընթացքները, փիլիսոփայութիւն ու բնական և մաթէմատիքական ուսմանց վերաբերեալ ամէն բան։ Մնացած 18 ը պարզ «եղբայրներ» (Frères) են՝ որոնք իրենց աշխատաւոր միաբաններ կը մնան վանքին մէջ և գանազան ծառայութիւններ կ'ընեն։

Այս հատատութեան մէջ կայ փառաւոր թանգարան մը՝ ուր կը գտնուին ամէն տեսակ գրեանք՝ Աստուածաբանական, պատմական, փիլիսոփայական, գիտական եւն. երկու հազարէ աւելի, ֆիզիքական և քիմիական ամէն գործիք, և հնաբանութեան, կենդանաբանութեան վերաբերեալ գանազան առարկաներ։ Թանգարանը ամէն օր, երկու ժամ, բաց է կրօնաւոր ուսանողներու համար և կը գտնուի մասնաւոր տեսչի մը հսկողութեանը ներքեւ։

Վանքը ունի ճոխ դեղարան մը՝ իր ներքին հիւանդանոցովը հանդերձ՝ որուն բժիշկը ու դեղագործը նոյնպէս Ֆրանչիսկեան կրօնաւորներէն են։

Վանքին հիւրանոցը՝ կատարեալ եւրոպական ճաշակով կազմակերպուած է, եւ կը ծառայէ մի միայն կաթոլիկ ուխտաւորներու որոնք կը վայելեն ամէն հանդըստութիւն։ Որ և է ուխտաւոր երեք օրէ աւելի չէ կարող մնալ այդ հիւրանոցին մէջ։

Եկեղեցին՝ յանուն Ս. Կատարինէի փառաւոր շինք մըն է, ինչպէս ծանուցեր էի նախորդ մէկ թղթակցութեանս մէջ, 1880—81 ին վերանորոգուած, որուն նըպաստած է Աւստրիոյ Կայսրը՝ 120,000 ֆրանքի նուիրատուութեամբ մը։ Բայց այս եկեղեցւոյն հետաքրքրական կողմը՝ իր տարերեայ մասը կը կազմէ որուն վրայ օք կ'ուզեմ համառօտ տեղեկութիւն մը տալ Աբեւելքի ընթերցողներուն։

Այս եկեղեցւոյն հարաւային կողմը՝ երկրաթեայ վանդակներով շրջապատուած սանդուղ մը կայ, ուսկից չատ հեշտաւէտ կիջնուի եկեղեցւոյն ստորերկրեայ մասունները՝ ճրագի լուսով։ Առաջին մասուրը որ կը տեսնուի, նուիրուած է անուան Ս. Հերոնիմոսի՝ որուն համար կրնուի թէ հոն առանձնացած ու հոն թաղուած է։ Գատարգամատոյց սեղան մըն ալ կայ՝ զերեզմանէն քիչ հեռու։ Երկրորդն է Սրբուհի Եւստաքեայ զերեզմանը՝ առանձին սեղանով։ Այս կոյսը, հետեւող Հերոնիմոսի, Հռոմէն գալով՝ հոն վախճաներ է 419 թուականին։ Երրորդն է՝ Հերոնիմոսի աշակերտ՝ Եւսեբիոս Կրեմոնացիին զերեզմանը՝ որուն վրայ կանգնուած է սեղան մը։ կը պատմեն թէ Եւսեբիոս իր մեծ հարատութիւնն իր վարդապետին և միանգամայն իր բարեկամին Հերոնիմոսի տրամադրութեան ներքեւ դրեր է՝ Բեթլեհեմի մէջ վանք մը հատատելու համար։ Հերոնիմոսի մահուանէն յետոյ, Եւսեբիոս՝ իր վարդապետին տեղն անցեր, և հոգիս երթալս տարի ապրելով մեռեր է։ Զորրորդն է «Բեթլեհեմի մանկանց» անունով մատուռ մը, ուր սեղան մը կայ՝ ուրու ներքեւ կը հանդչին Բեթլեհեմի մանկանց ոսկերոտքը։ Հինգերորդն է Հայր Յովսեփայ անուան նուիրուած մատուռ մը՝ որուն յարակից դուռ մը Յիսուսի ծննդեան Ս. Այրին մէջ կը բացուի։

Արդ, յայտնի կը տեսնուի թէ Յիսուսի Ծննդեան ընդարձակ եկեղեցւոյն Հայոց և Յունաց բովանդակ բաժիններուն ներքեւ՝ Ֆրանչիսկեանց ստորերկրեայ յիշեալ մատուռներն են այնպէս ճարտարաբուռնտ երեւիներով և հիանալի կերպով կազմակերպուած՝ որպէս թէ փառաւոր Տաճարներ եղած ըլլային՝ առանց ենթադրելու թէ ստորերկրեայ են։

Ֆրանչիսկեանք ունին նաեւ, կրկին սեռի համար, երկու վարժարան։ Տղայոց վարժարանն՝ ուր 300 աշակերտք կը յաճախեն, երեք Ֆրանչիսկեաններու անօրինութեան ներքեւ է։ Կ'ուսանուին, արաբերէն, Ֆրանսերէն և իտալերէն լեզուներէ զատ, մաթեմատիքական և բնական գիտութեանց, պատմութեան և աշխարհագրութեան վերաբերեալ ամէն դասեր։ Իսկ աղջկանց վարժարանին մէջ՝ կան 350 աշակերտուհիք՝ Ս. Յովսէփայ կարգին պատկանող և Ֆրանչիսկեանց օժանդակ մայրապետներէն՝ չորս կրօնաւորուհիներու առաջնորդութեան ներքեւ, և կ'ուսանին արաբերէն, Ֆրանսերէն և ուրիշ տարբերական ուսումներէ զատ, նաև աղնուագործութիւն, ձեռագործութիւն և անտեսագիտութիւն։

* * *

Ֆրանչիսկեանք՝ վերոյիշեալ բարեգործական հատատութիւններէ զատ, Բեթլեհեմի մէջ ուրիշ ոչինչ ունին նշանակութեան արժանի, բայց որովհետեւ այդ կարգի հատատութեանց վրայ է մեր խօսքը և Բեթլեհեմի մէջ ենք, չենք կարող անլրջատակ թողուլ կարեւորագոյն և նուիրական ուրիշ հատատութիւն մը՝ որ թէպէտ ա՛յլ Ֆրանչիսկեան, այլ իրենց Ֆրանսական՝ խիստ չահեկան և նշանաւոր է իր ամէն պարագաներովը։

Այս փառաւոր հատատութիւնը՝ Որբանոց մըն է, հիմնուած 1863 թուականին և կը կոչուի Ապ էլ-Եկիմ (Հայր-Որբոց), Բեթլեհեմի ամէնէն օգտաւէտ և բարձր տեղւոյ մը վրայ։

Այս բազմարդիւն հատատութիւնը որ իր անշքին և բարձրակատակ գեղեցիկ դիրքովը Բեթլեհեմի վրայ կը նայի, չի կարծուի թէ որ և է ընկերութեան մը կը պարտի իր գոյութիւնը ու յարատեւն յաւարտմանութիւն։ Ապ էլ-Եկիմ անհատական գործունէութեան մը և անձնական անձնուիրութեան մը ծնունդն է զոր ի լոյս ածողը՝ հարատութիւնն ալ չէ։ Ապ-էլ-Եկիմի հիմնարկողը Անթուան Պէյլէի անունով պարզ կրօնաւոր մըն է որ 1862ին ի Պաղեստին իր ուղեւորութեան ժամանակ, կ'ապրելէ նաև Բեթլեհեմ և կը տեսնէ անոր աղտոտ ու գաղջահոտ փողոցներուն մէջ հարիւրաւոր տղաք, ոգբատ և կիսամերկ, որ թափառական մանկու զանազան տարիքի մինչեւ իրիկուն առանց դասավարակութեան, թշուառ տղաք՝ որ այն տաներները, առ ի չգոյէ դպրոցի, անբարոյականութեան կ'ենթարկուին՝ լրբենց փողոցային կենդանի մէջ։

Բեթլեհեմի մանուկներուն այս ողբալի տեսարանին հանդէպ՝ Անթուան Պէյլէի գութը կը շարժի և խիստ խորհուրդ կը յղանայ այդ թշուառներն ազատել փողոցային ապականութենէն։ իր ունեցած քիչ մը դրամն այդ բարիաբար գործին կը գործէ և, նախ տուն մը վարձելով, հոն բաւական թուով որբեր կը ժողովէ և մէկերիս տարի անոնց կրթութիւնովը կը զբաղի։

Քիչ յետոյ՝ գործն իր մէկ անձնական բարեկամին յանձնելով՝ ինքը Եւրոպա կ'անցնի, և, ամէն քաղաք պտտելով, կը պատմէ Բեթլեհեմի ազգաբնակ ազգաբնակի վիճակը, իր բարեգործական ձեռնարկը, և, ըստ բաւականին յաջողութիւնք՝ որուն յարատեւութեանը համար ամէնուն օգնութիւնը կը հրաւիրէ։ և այսպէս, մուրալով բաւական հարուստ գումար մը կը հաւաքնակի ու կը վերադառնայ Բեթլեհեմ իր սիրելի որբերուն քով։

Անթուան Պէյլէի ասով ալ չբաւակա նանալ, Ամերիկայի կողմերն ալ մարդիկ կը հանէ, և յաջողութիւնով կը հիմնէ ուր սրեմն այդ միթխարի հատատութիւնը որ այսօր կը պարունակէ իր մէջ, եկեղեցի մը, դպրոց մը՝ լեզուաբանական գիտական ամէն ճիւղերով, արհեստանոցներ, և դատատուներու համար բարմաթիւ սենեակներ։ Անթուան Պէյլէի իրաւամբ կոչուած է հայր որբոց, վասն զի կը պահէ հարիւրէ աւելի աղքատիկ որբեր որ կ'ուսանին՝ արաբերէն, ֆրանսերէն, իտալերէն և ուրիշ գիտութիւններ։ կը վարժուին կարեւոր արհեստներու մէջ՝ ինչպէս ատաղձագործութեան, կազմարարութեան, կաշկակարութեան, ամէնքն ալ խիստ կատարելագործեալ վիճակի մէջ՝ և բարոյապէս թէ նիւթապէս խիստ արդիւնաւոր այդ բարենպատակ հատատութեան՝ որ մինչեւ այսօր հարիւրաւոր խեղճ աղքատներ՝ որ հետեւով և գիտութեամբ ծաղկեցուցած՝ գործի և ընտանեաց տէր ըրած է։

Աշակերտներ կընդունի նաև ցերեկոթիկ և թոշակաւոր՝ բայց շատ քիչ, բուն նպատակ ունենալով անոր և աղքատանոցութեան դատարարութիւնը։

Արդարեւ հիանալի է նաեւ Ապ էլ-Եկիմի որբոց նուագախումբը՝ որ երբ սկսի երգել նուագարանները զանազան տեսակներովն ու մեծ ու պզտիկ թմբուկներով, ձայնը կը լսուի մինչեւ երկու ժամուան տեղերէ և մարդ կը զգածուի՝ ի տես այն փոքրիկներուն որ այնքան համանուագ ներդաշնակութեամբ կ'ածեն իրենց նուագագործիները՝ սրինգն ու ջութակը, փողն ու թմբուկը՝ թուով յիսունէ աւելի։

ՎՐՈՒՐ

Երուսաղէմ, 1 Նոյեմբ.

ՀԻՒԱՆԱՏԱՒՈՐ ՏՂԱՔՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

Բժշկական Թերթին (Կազեթ մեդիցինալ տ'Օռիան) վերջին թիւին մէջ կը գտնենք Տոքթ. Վահրամ Էֆ. Թորգոմեանի կողմէ կայսերական բժշկական ընկերութեան ներկայացուած յիշատակագիր մը՝ այդ ժողովի օրակարգին վրայ գտնուող կենսական հարցի մը՝ հիւծախտին տարածումի նկատմամբ։

«Թոքային հիւծախտին ծաւալման նրպատող պատճառներուն մէջ՝ տարափոխիկութեան քով, որ այլեւս խնդրոյ առարկայ չի կրնար ըլլալ, ժառանգականութիւնը կայ որ առջինէն աւելի աւելորդութիւններ կը գործէ աղքատ դասակարգին մէջ մանաւանդ։ Եւ այս պատին ժառանգականութեան դէմ մաքառելու համար, Ֆրանսայի մէջ 1889ին հիմնեցին մասնաւոր հիւանդանոցներ, հիւծախտաւոր ծնողքներէ սերած տղայոց համար որոնք պզտիկ հասակէ կ'ընդունուին հոն և մասնաւոր խնամքով կը մեծցուին մինչեւ 15-16 տարիքնին։ Այս հաստատութեանց մէջ ամենէն նշանաւորն է Օրմբոնի հիւանդանոցը, Բարիզէն ոչ շատ հեռու, ըլլակի մը կատարը։ այս հիւանդանոցը ճիւղ մը ունի նաեւ ի Վալեքիւ, Միջերկրականի ծովեզերը, ուր Օրմբոնի պատասխանատուները կերթան ամնցրելու աման եղանակին մէկ մասը։ Այս բժշկական ու մարդասիրական հաստատութիւնը, որուն գլուխը կը գտնուին հռչակաւոր բրոֆէսորներ, աքանչելի արդիւնքներ տուած է, ինչպէս կը հաստատեն Տոքթ. Լէյոն Բրթիի կողմէ հիւծախտի բաւիղեան համաժողովին ներկայացուած վիճակագրութիւնները։»

Դարմանման այս գրութեան օգուտները բացատրէլէ ետքը, Տոքթ. Թորգոմեան յիշեցնելով որ Վեհ. Սուլթանը բարեհաճած է հրամայել որ Կ. Պոլսոյ մէջ հիւանդանոց մը կառուցուի թոքախտաւորներու յատուկ, կ'առաջարկէ Բժշկական ընկերութեան՝ Օրմբոնի և Վալեքիւրի հիւանդանոցին ձեւով հիւանդանոցի մը հաստատութիւնը Վոսփորի եզերքը, ուր ընդունուին և մեծցուին հիւծախտաւոր ծնողքէ ծնած տղաքները։ Այս հիւանդանոց մէկ ճիւղը պիտի կրնայ համարուիլ՝ կայսերական հոգածութեամբ հիմնելի վերոյիշեալ հաստատութեան։ «Թոքային հիւծախտը բժշկելի հիւանդութիւն մըն է, կ'ըսեն. բժշկելի է արդարեւ, եթէ կանուխէն փճացուի անոր սերմը։ Մանաւորապէս հիւծախտաւոր ծնողքէ ծնած տղաքներուն յատկացուած հիւանդանոցի մը հաստատումը ամէնէն ազդու միջոցը պիտի ըլլայ այդ հիւանդութեան յարձակումը կասեցնելու համար և գերազանցապէս մարդասիրական գործ մը։»

ԿՈՒՐՔՈ ԶՕՐԱՎԱՐԻՆ ՈՐԴԻՆ

Կուրքօ զօրավարին որդւոյն՝ Նիքօլա Կուրքոյի մահը՝ զոր ծանուցինք երէկ, տեղի ունեցած է Եղերական պարագաներու մէջ։ Իբր մէկ ամիս առաջ, Մոնթէ-Բառոյի օթէլներէն մէկուն մէջ գողութիւն մը կը կատարուէր. անծանօթ երիտասարդ մը գիշերանց օտարականի մը վրայ յարձակեցաւ՝ անոր պահած խուցը մտնելով և մահու սպառնալիքով յափշտակեց պլաստակը որ կը պարունակէր բաւական կարեւոր դումար մը ու գոհացրեցէներ։ Տեղական ոստիկանութիւնը չյաջողեցաւ ձերբակալել գողը որ խոյս տուած էր և Բարիզ հեռագրեց ուր Լիոնի կայարանը լքած պահուն ճանչցուեցաւ ու բռնուեցաւ գողը որ մաքուր հագուած ու աղնուականի երեւոյթով երիտասարդ մըն էր։ Առաջին հարցաքննութիւններուն մէջ ծածկեց իր խօսութիւնը և ըսաւ թէ Իվանովի կը կոչուի. բայց շատ չանցած խոստովանեցաւ թէ Կուրքօ զօրավարին որդին է։ Այս յայտնութիւնը աղեսաբեր եղաւ իր ծնողքին համար. ծերունի զօրավարը, ահաւելի լուրը իմանալով և տեսնելով մանաւանդ որ Ռուսերոյ բանակին ստաներու ցանկին կը չնչուի անունը իր որդւոյն,—որ քսաներկու տարեկան հասակին մէջ արդէն իսկ նաւային դերգնդապետի աստիճան ունէր, — կաթուած ունեցաւ։ Ասոնց, Բարիզի մէջ, նմանական հարցաքննութիւնը աւարտած էր, սակայն չէին կրնար Մօնաքոյի դատարանը խրթել ամբաստանեալը, վասն զի մտային խանդարման նշաններ կը ցցուէր. յանկարծական յիշատակութիւն մը եկած էր վրան և բանտին հիւանդանոցը դրին, յիմարարոյժ Տոքթ. Բոլ Կառնիէի խնամքին յանձնելով։

Անցեալ շաբթու, Նիքօլա Կուրքոյի եղբայրը, որ ռուսական բանակին մէջ գնդապետ է, Բարիզ երթալով արտօնուեցաւ այցելութիւն տալ իր եղբօրը։ Այդ տեսակցութենէն ետքը, Նիքօլա Կուրքօ քահանայ մը ուղեց և Բարիզի ռուսական մատրան երեցը հրաւիրեցին. երիտասարդը երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ երէցին հետ, որմէ ետքը աւելի հանդարտ և իր վիճակին համակերպող երեւոյթ մը ունէր։ Ցաշորդ առաւօտ —անցեալ շաբաթուան—եղբայրը նորէն քովը գնաց. տեսակցութիւնը տեղի ունեցաւ հիւանդանոցի մեծ սրահին մէջ. ըստ օրինի՝ պահապան մը ներկայ գտնուեցաւ, իրարմէ մէկ մետր հեռու կեցնելով երկու եղբայրները որոնք չիրան իրարու ձեռք սեղմել։ Քանի մը վայրկեան միայն խօսեցան։ Գնդապետը հազիւ հեւացած էր և սրահին դուռնէն դուրս եկած, երբ Նիքօլա Կուրքօ գետին ինկաւ, կայծակնահար եղածի պէս։ Մեռած էր։

Հանրապետութեան ընդհ. դատախազին յանձնուած է որոշել թէ հարկ է դիմազննութիւն մը կատարել տուգելու համար թէ արդեօք Նիքօլա Կուրքօ ինքզինքը թունաւորած է, դատարան չներկայանալու և դատապարտութեան մը բարը չձգելու համար իր ընտանիքին վրայ։

ԱՂԳԱՅԻՆ

Ս. Պարոիրաք Հայրը կիրակի օրը Պալաթու եկեղեցին պատարագելէ ետքը՝ իր հետ ունենալով անձնական քարտուղար Տ. Վահրիճ և Պալաթի քարոզիչ Տ. Յուսիկ վարդապետները, Յունաց Պարիրաքարանը երթալով, տեսակցութիւն մը ունեցաւ Յունաց Ս. Պարիրաքին հետ։ Թարգմանի պաշտօնը վարեց հայագէտ Տիմոթրիոս էֆ. Զուլաքիսէս։

—Տնտեսական Խորհուրդը՝ կեդրոնական տուրքի հաւաքչութեան տասնորդի մասին առաջարկութիւն մը ներկայացուցած էր Ս. Պարիրաքին որ խնդիրը վերադարձուց յիշեալ Խորհուրդին ինչ ինչ յանձնարարութիւններով որոնցմէ վերջինն պիտի կրնայ զործադրութեան դրուիլ այդ ծրագիրը։

—Կիպրոսի Թաղ. Խորհուրդը տեղւոյն անգլիական որդանոցի մասին, ըստ հրահանգի Ս. Պարիրաք Հօր, հարկ եղած տեղեկութիւնները հաղորդած է Պարիրաքարան։

—Էյնալի Ս. Աստուածածին եկեղեցիի Թաղ. Խորհուրդը գանգատագիր մը լցուցած է Պարիրաքարան տեղւոյն քահանային դէմ, յայտնելով թէ Խորհուրդին ձեռքէն բռնութեամբ կնիքը, տոմարները և այլն յափշտակեր է։ Թաղ. Խորհուրդը՝ հարցաքննած՝ հրաժարական ղրկած է։

—Սկիւտար Ս. Կարապետ եկեղեցիի Թաղ. Խորհուրդը պատրաստութիւններ կը տեսնէ, որպէս զի Դարեան Տ. Եղիշէ Նորաստաղ եպիսկոպոսը երբ Կ. Պոլիս վերադառնայ, իր եպիսկոպոսական անդրանիկ պատարագը նոյն եկեղեցւոյ մէջ մատուցանէ, վասն զի նոյն եկեղեցւոյն մէջ վարդապետ ձեռնադրուած էր։ Միւս կողմէ, կը լսենք թէ Տ. Եղիշէ եպիսկոպոս ժամանակ մը Էջմիածին պիտի մնայ, Ամենայն Հայոց Ս. Հայրապետին յանձնարարութեան համեմատ՝ Մայր Աթոռի թանգարանին ձեռագիրները քննելու համար։

ՏՈՔԹԷՕՐ Գ. ՅԱԿՈԲՕՖ
ՎԻՐԱՒՈՐԵՑ—ՄԱՆԿԱԲԱՐՁ

ԳԱՏՐԻԼ,
Բիզանթէ փողոց, Թիւ 9, մինչեւ կէս օր։
ԲԵՐԱ,
Սագսի փողոց, Թիւ 7, կէսօրէն յետոյ

Տոքթէօրը այս անգամ Փարիզէն վերադառնալով, հաստատուած է Բերա, Սագըզ Ագաճ, Սագսը փողոց, Թիւ 7, ուր հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէն յետոյ, ամէն օր, բացի Կիրակի։ Իսկ առաւօտները մինչև կէս օր իր բնակարանը, Գալաթիոյ, Մէօհիւրարի կողմը, Բիզանթէ փողոց, Թիւ 9։

Տոքթէօրը պիտի զբաղի գլխաւորաբար վիրաբուժութեամբ և մանկաբարձութեամբ նաև կանանց և մանկանց հիւանդութիւններու դարմանումով։ Ունի առանց միջայքի պատասխան զանակ առնելու յատուկ եղանակ մը, զոր վերջերս ներկայացուցած է նաև Բարիզի Մանկաբարձական և Կնախտաբանական Կամարին։

168 9—15

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Պ. ԶԷՄԳՐԷԼԷՆ ՆՈՐ ՃԱՌԸ.—Անգլիոյ դաղթական նախարարը անցեալ շաբաթ իրիկուն երկրորդ ճառ մը խօսեցաւ Մանչսթրի պահպանողականներու ակումբին մէջ տրուած հացկերոյթի մը միջոցին։ Պ. Զէմբրլէն այս անգամ տեղի բացայայտ կերպով բացատրեց Անգլիոյ արտաքին քաղաքականութեան հանգամանքը և նոյնպէս։ Աւասկի իր ճառին ամփոփումը։

«Բոլոր ազգերը հակիրճ թէ հարկ է վճռական ուրեմն բանալ այն երկիրները որոնք բարբարոս ժողովուրդներու ձեռքը կը դանուին։ Շատ մեծ ապագայ կը խոստանան Անգլիոյ ստացուած քները Ափրիկէի, Բոսէղիայի, Լակոսի և Ոսկեայ ծովեզերքին (արեւմտեան Ափրիկէ) մէջ։ Անգլիա արդէն երկիրներու լաւ բաժին մը և նոր հրապարակներ ունեցած է։ Հիմա մեզի անկ է հսկել որ ո և է տերութիւն ոտնձգութիւն չընէ մեր իրաւատութեանց վրայ։ Գարով Զինու, հարկ չկայ դէմ դնել միւս տերութեանց վաճառականի ծրագիրներուն, բաւական է որ Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ Անգլիոյ նաւային կացութիւնը պահպանուի և չը մնայուն այն մեծ սկզբունքը թէ չենք կրնար հրապարակները պէտք է բաց մնան բոլոր երկիրներու առեւտրական միջոցներ։ Մեծն Բրիտանիա մինչեւ հիմա Զինու մէջ ձեռք բերած արտօնութիւններուն համար գանգատելու պատճառ մը չունի, բայց եթէ չենական քանի մը հրապարակներէ դուրս հանուի, արտաքին վտանգ կայ։ Ռուսիոյ հետ համաձայնութիւն մը բաղձալի է, եթէ կարելի ըլլայ։ բայց Մեծն Բրիտանիա գրաւոր համաձայնութիւններէ աւելի յաւագոյն երաշխաւորութիւններու պէտք ունի՝ բաց դուռի քաղաքականութիւնը պահպանելու համար։ Առիւծ լոռի համաձայնութեամբ մը միայն կարելի է այն ազգերուն միջեւ որոնք չահ ունին՝ Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ առեւտրական ազատ քաղաքականութեան մը հետեւելու։ Գերմանիա, Ճապոն և Մ. Նահանգները նպաստաւոր են այս քաղաքականութեան։ Ճապոն, հիմակ այնպիսի այժմն է, զոր անկարելի է հաշիւի չառնել, երբ խնդիրը Ծայրագոյն Արեւելքի վրայ է։ Գոհ ենք որ Անգլիոյ յարաբերութիւնները, Գերմանիոյ և Մ. Նահանգաց հետ, ամէն տեղէ աւելի սերտ են և սիրալիր։ Այս երեք տերութիւններն ալ միեւնոյն շահերը ունին։ Բնաւ դաշնագրի խնդիր եղած չէ, որուն արդէն պէտքը չէ զգացած Անգլիա։ Անհրաժեշտ է բարեկամական յարաբերութիւններ տնտեսական յարաբերութիւններ տնտեսական սերտ մը Անգլիա։ Անհրաժեշտ է բարեկամական յարաբերութիւններ տնտեսական սերտ մը Մեծն Բրիտանիոյ հետ մեր ունեցաւ Ցունաց Ս. Պարիրաքին հետ։ Թարգմանի պաշտօնը վարեց հայագէտ Տիմոթրիոս էֆ. Զուլաքիսէս։

—Տնտեսական Խորհուրդը՝ կեդրոնական տուրքի հաւաքչութեան տասնորդի մասին առաջարկութիւն մը ներկայացուցած էր Ս. Պարիրաքին որ խնդիրը վերադարձուց յիշեալ Խորհուրդին ինչ ինչ յանձնարարութիւններով որոնցմէ վերջինը միայն պիտի կրնայ զործադրութեան դրուիլ այդ ծրագիրը։

—Կիպրոսի Թաղ. Խորհուրդը տեղւոյն անգլիական որդանոցի մասին, ըստ հրահանգի Ս. Պարիրաք Հօր, հարկ եղած տեղեկութիւնները հաղորդած է Պարիրաքարան։

—Էյնալի Ս. Աստուածածին եկեղեցիի Թաղ. Խորհուրդը գանգատագիր մը լցուցած է Պարիրաքարան տեղւոյն քահանային դէմ, յայտնելով թէ Խորհուրդին ձեռքէն բռնութեամբ կնիքը, տոմարները և այլն յափշտակեր է։ Թաղ. Խորհուրդը՝ հարցաքննած՝ հրաժարական ղրկած է։

—Սկիւտար Ս. Կարապետ եկեղեցիի Թաղ. Խորհուրդը պատրաստութիւններ կը տեսնէ, որպէս զի Դարեան Տ. Եղիշէ Նորաստաղ եպիսկոպոսը երբ Կ. Պոլիս վերադառնայ, իր եպիսկոպոսական անդրանիկ պատարագը նոյն եկեղեցւոյ մէջ մատուցանէ, վասն զի նոյն եկեղեցւոյն մէջ վարդապետ ձեռնադրուած էր։ Միւս կողմէ, կը լսենք թէ Տ. Եղիշէ եպիսկոպոս ժամանակ մը Էջմիածին պիտի մնայ, Ամենայն Հայոց Ս. Հայրապետին յանձնարարութեան համեմատ՝ Մայր Աթոռի թանգարանին ձեռագիրները քննելու համար։

ՏՈՔԹԷՕՐ Գ. ՅԱԿՈԲՕՖ
ՎԻՐԱՒՈՐԵՑ—ՄԱՆԿԱԲԱՐՁ

ԳԱՏՐԻԼ,
Բիզանթէ փողոց, Թիւ 9, մինչեւ կէս օր։
ԲԵՐԱ,
Սագսի փողոց, Թիւ 7, կէսօրէն յետոյ

Տոքթէօրը այս անգամ Փարիզէն վերադառնալով, հաստատուած է Բերա, Սագըզ Ագաճ, Սագսը փողոց, Թիւ 7, ուր հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէն յետոյ, ամէն օր, բացի Կիրակի։ Իսկ առաւօտները մինչև կէս օր իր բնակարանը, Գալաթիոյ, Մէօհիւրարի կողմը, Բիզանթէ փողոց, Թիւ 9։

Տոքթէօրը պիտի զբաղի գլխաւորաբար վիրաբուժութեամբ և մանկաբարձութեամբ նաև կանանց և մանկանց հիւանդութիւններու դարմանումով։ Ունի առանց միջայքի պատասխան զանակ առնելու յատուկ եղանակ մը, զոր վերջերս ներկայացուցած է նաև Բարիզի Մանկաբարձական և Կնախտաբանական Կամարին։

168 9—15

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Պ. ԶԷՄԳՐԷԼԷՆ ՆՈՐ ՃԱՌԸ.—Անգլիոյ դաղթական նախարարը անցեալ շաբաթ իրիկուն երկրորդ ճառ մը խօսեցաւ Մանչսթրի պահպանողականներու ակումբին մէջ տրուած հացկերոյթի մը միջոցին։ Պ. Զէմբրլէն այս անգամ տեղի բացայայտ կերպով բացատրեց Անգլիոյ արտաքին քաղաքականութեան հանգամանքը և նոյնպէս։ Աւասկի իր ճառին ամփոփումը։

«Բոլոր ազգերը հակիրճ թէ հարկ է վճռական ուրեմն բանալ այն երկիրները որոնք բարբարոս ժողովուրդներու ձեռքը կը դանուին։ Շատ մեծ ապագայ կը խոստանան Անգլիոյ ստացուած քները Ափրիկէի, Բոսէղիայի, Լակոսի և Ոսկեայ ծովեզերքին (արեւմտեան Ափրիկէ) մէջ։ Անգլիա արդէն երկիրներու լաւ բաժին մը և նոր հրապարակներ ունեցած է։ Հիմա մեզի անկ է հսկել որ ո և է տերութիւն ոտնձգութիւն չընէ մեր իրաւատութեանց վրայ։ Գարով Զինու, հարկ չկայ դէմ դնել միւս տերութեանց վաճառականի ծրագիրներուն, բաւական է որ Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ Անգլիոյ նաւային կացութիւնը պահպանուի և չը մնայուն այն մեծ սկզբունքը թէ չենք կրնար հրապարակները պէտք է բաց մնան բոլոր երկիրներու առեւտրական միջոցներ։ Մեծն Բրիտանիա մինչեւ հիմա Զինու մէջ ձեռք բերած արտօնութիւններուն համար գանգատելու պատճառ մը չունի, բայց եթէ չենական քանի մը հրապարակներէ դուրս հանուի, արտաքին վտանգ կայ։ Ռուսիոյ հետ համաձայնութիւն մը բաղձալի է, եթէ կարելի ըլլայ։ բայց Մեծն Բրիտանիա գրաւոր համաձայնութիւններէ աւելի յաւագոյն երաշխաւորութիւններու պէտք ունի՝ բաց դուռի քաղաքականութիւնը պահպանելու համար։ Առիւծ լոռի համաձայնութեամբ մը միայն կարելի է պատուիրակ Պ. Մոնթէլբօ Բիսս ոտքի ելլելով ըսաւ. «Տոն Ալֆոնս ԺԳ., թագաւորը Սպանիոյ, պետ և ուաղ ատիճանաւոր պատուանշանին, և, թագաւորին տուեալով ու անոր անչափահասութեանը միջոցին, Տոննա Մարիա-Քրիսթինա, խնամակալ-թագուհի Սպանիոյ, ուզելով մեծ գրաւական մը տալ այն բարձր համարումին զոր կը տածէ Ձեր Վեհութեան համար և ուրախութեամբ ուզելով տեսնել որ աջակցիք այդ պատուանշանին փայլը ու պատիւը բարձրացնելու, Ձեզի տալու-պաշտօնական տատիճանը տուաւ։ Կ'ընդունիք և կը խոստանաք կատարել։ Վեհափառութեան Զեզմէ ստացածները։» Պ. Ֆէլիքս Ֆոռ պատասխանեց. «Կը խոստանամ և կ'ընդունիմ։» Նախագահը շնորհակալութիւն յայտնեց թէ՝ խրնամակալ թագուհիին նուիրած Ոսկեգեղմի պատուանշանը։ Էլիզէի պալատը, պաշտօնական պարահանդէսներու օրուան մը պէս զարդարուած էր, ամէն կողմ ծաղիկներ ու հաղուագիտ տեսակներ և թանկագին կապերտներ։ Բակին մէջ հեռաւոր զօրքերու վաշտ մը, նուագածուներու խումբով, լարեալ կեցած էր գնդապետի մը հրամանատարութեամբ։ Էլիզէի տարածպատեր Պ. Քրոլիէ հանդիսական կառքերով նախագահին պալատը առաջնորդեց Պ. Մոնթէլբօ Բիսսը, որ թագուհւոյն կողմէ պաշտօն ունի պատուանշանը յանձնելու, դեսպանը և դեսպանատան պաշտօնեաները։ Կառքերուն կը հետեւէին հեծելազօրքեր։ Քանի մը վայրկեան առաջ Էլիզէ ժամանած էր Վլատիմիր մեծ դուքսը, որ ինչպէս ծանուցուցած է, Պ. Ֆէլիքս Ֆոռի հիքաշայրը պիտի ըլլար, և որ 1883ին ստացած է Ոսկեգեղմի պատուանշանը։ Պատգամաւորութիւնը ժամանելուն, զինուորական նուագածուները նաև Սպանիոյ ազգային երգը հնչեցուցին և յետոյ Մարսելիէզը։ Պ. Մոնթէլբօ Բիսս, դեսպանը ու հետեւորդները առաջնորդուեցան դեսպանական դահլիճը։ Պատուանշանին յանձնուելու պարտաւորութիւնը կատարուեցաւ ոսկեղօծ սրահին մէջ։ Սրահին մէջտեղը երկու սեղան դրուած էին, մէկը Պ. Ֆէլիքս Ֆոռի, կնքահայրին, պատգամաւորութեան և միւսը՝ հրաւիրեալներուն։ Նախագահի սեղանին վրայ դրուած էին արձանագրութեան տումար մը և երկու արծիւ ու կողմար մը։ Ծծուն թռչունը, որ մասնաւորաբար գնուած էր, սեւ էր, ոսկեզօծ եղերքով։ Երիշներէ մէկը ոսկեզօծ մետաղէ և միւսը կապտի պարզ փետուր մը։ Պ. Ֆէլիքս Ֆոռ ինքնանձամբ կատարած էր այս պատրաստութիւնները։ Սպանիական պատգամաւորութիւնը երբ ներս մտաւ, հոն կը սպասէր Հանրապետութեան Նախագահը որուն երկու կողմը կեցած էին Վլատիմիր մեծ դուքսը, նախարարապետ Պ. Տիւբիւի, արտաքին գործոց նախարար Պ. Տէլքասէ, Պատուոյ Լէգէոնի ասպետ դիւանապետին ներկայացուցչ Պ. Փաքէն և ուրիշներ։ Զինուորականները պաշտօնական համազգեստ կը կրէին։ Նոյնպէս Վլատիմիր մեծ դուքսը, Ոսկեգեղմի պատուանշանով։ Ընդունելութիւնը կատարուելէ ետքը ամէնքն ալ բաղմեցան որոշուած տեղերը և քարտուղարը կարդաց այն հրամանագիրը որով Սպանիոյ խնամակալ-թագուհին յանուն իր որդւոյն Ալֆոնս ԺԳ. թագաւորին, Ոսկեգեղմի պատուանշանը կը նուիրի Ֆրանսայի Հանրապետութեան Նախագահին։ Հրամանագիրը Ֆրանսերէն գրուած է, որովհետեւ այդ պատուանշանին պաշտօնական լեզուն Ֆրանսերէն է։ Յետոյ պատասխանը Պ. Մոնթէլբօ Բիսս ոտքի ելլելով ըսաւ. «Տոն Ալֆոնս ԺԳ., թագաւոր Սպանիոյ, պետ և ուաղ ատիճանաւոր պատուանշանին, և, թագաւորին տուեալով ու անոր անչափահասութեանը միջոցին, Տոննա Մարիա-Քրիսթինա, խնամակալ-թագուհի Սպանիոյ, ուզելով մեծ գրաւական մը տալ այն բարձր համարումին զոր կը տածէ Ձեր Վեհութեան համար և ուրախութեամբ ուզելով տեսնել որ աջակցիք այդ պատուանշանին փայլը ու պատիւը բարձրացնելու, Ձեզի տալու-պաշտօնական տատիճանը տուաւ։ Կ'ընդունիք և կը խոստանաք կատարել։ Վեհափառութեան Զեզմէ ստացածները։» Պ. Ֆէլիքս Ֆոռ պատասխանեց. «Կը խոստանամ և կ'ընդունիմ։» Նախագահը շնորհակալութիւն յայտնեց թէ՝ խրնամակալ թագուհիին նուիրած Ոսկեգեղմի պատուանշանը։ Էլիզէի պալատը, պաշտօնական պարահանդէսներու օրուան մը պէս զարդարուած էր, ամէն կողմ ծաղիկներ ու հաղուագիտ տեսակներ և թանկագին կապերտներ։ Բակին մէջ հեռաւոր զօրքերու վաշտ մը, նուագածուներու խումբով, լարեալ կեցած էր գնդապետի մը հրամանատարութեամբ։ Էլիզէի տարածպատեր Պ. Քրոլիէ հանդիսական կառքերով նախագահին պալատը առաջնորդեց Պ. Մոնթէլբօ Բիսսը, որ թագուհւոյն կողմէ պաշտօն ունի պատուանշանը յանձնելու, դեսպանը և դեսպանատան պաշտօնեաները։ Կառքերուն կը հետեւէին հեծելազօրքեր։ Քանի մը վայրկեան առաջ Էլիզէ ժամանած էր Վլատիմիր մեծ դուքսը, որ ինչպէս ծանուցուցած է, Պ. Ֆէլիքս Ֆոռի հիքաշայրը պիտի ըլլար, և որ 1883ին ստացած է Ոսկեգեղմի պատուանշանը։ Պատգամաւորութիւնը ժամանելուն, զինուորական նուագածուները նաև Սպանիոյ ազգային երգը հնչեցուցին և յետոյ Մարսելիէզը։ Պ. Մոնթէլբօ Բիսս, դեսպանը ու հետեւորդները առաջնորդուեցան դեսպանական դահլիճը։ Պատուանշանին յանձնուելու պարտաւորութիւնը կատարուեցաւ ոսկեղօծ սրահին մէջ։ Սրահին մէջտեղը երկու սեղան դրուած էին, մէկը Պ. Ֆէլիքս Ֆոռի, կնքահայրին, պատգամաւորութեան և միւսը՝ հրաւիրեալներուն։ Նախագահի սեղանին վրայ դրուած էին արձանագրութեան տումար մը և երկու արծիւ ու կողմար մը։ Ծծուն թռչունը, որ մասնաւորաբար գնուած էր, սեւ էր, ոսկեզօծ եղերքով։ Երիշներէ մէկը ոսկեզօծ մետաղէ և միւսը կապտի պարզ փետուր մը։ Պ. Ֆէլիքս Ֆոռ ինքնանձամբ կատարած էր այս պատրաստութիւնները։ Սպանիական պատգամաւորութիւնը երբ ներս մտաւ, հոն կը սպասէր Հանրապետութեան Նախագահը որուն երկու կողմը կեցած էին Վլատիմիր մեծ դուքսը, նախարարապետ Պ. Տիւբիւի, արտաքին գործոց նախարար Պ. Տէլքասէ, Պատուոյ Լէգէոնի ասպետ դիւանապետին ներկայացուցչ Պ. Փաքէն և ուրիշներ։ Զինուորականները պաշտօնական համազգեստ կը կրէին։ Նոյնպէս Վլատիմիր մեծ դուքսը, Ոսկեգեղմի պատուանշանով։ Ընդունելութիւնը կատարուելէ ետքը ամէնքն ալ բաղմեցան որոշուած տեղերը և քարտուղարը կարդաց այն հրամանագիրը որով Սպանիոյ խնամակալ-թագուհին յանուն իր որդւոյն Ալֆոնս ԺԳ. թագաւորին, Ոսկեգեղմի պատուանշանը կը նուիրի Ֆրանսայի Հանրապետութեան Նախագահին։ Հրամանագիրը Ֆրանսերէն գրուած է, որովհետեւ այդ պատուանշանին պաշտօնական լեզուն Ֆրանսերէն է։ Յետոյ արտասանեցին Պ. Մոնթէլբօ Բիսս ոտքի ելլելով ըսաւ. «Տոն Ալֆոնս ԺԳ., թագաւոր Սպանիոյ, պետ և ուաղ ատիճանաւոր պատուանշանին, և, թագաւորին տուեալով ու անոր անչափահասութեանը միջոցին, Տոննա Մարիա-Քրիսթինա, խնամակալ-թագուհի Սպանիոյ, ուզելով մեծ գրաւական մը տալ այն բարձր համարումին զոր կը տածէ Ձեր Վեհութեան համար և ուրախութեամբ ուզելով տեսնել որ աջակցիք այդ պատուանշանին փայլը ու պատիւը բարձրացնելու, Ձեզի տալու-պաշտօնական տատիճանը տուաւ։ Կ'ընդունիք և կը խոստանաք կատարել։ Վեհափառութեան Զեզմէ ստացածները։» Պ. Ֆէլիքս Ֆոռ պատասխանեց. «Կը խոստանամ և կ'ընդունիմ։» Նախագահը շնորհակալութիւն յայտնեց թէ՝ խրնամակալ թագուհիին նուիրած Ոսկեգեղմի պատուանշանը։ Էլիզէի պալատը, պաշտօնական պարահանդէսներու օրուան մը պէս զարդարուած էր, ամէն կողմ ծաղիկներ ու հաղուագիտ տեսակներ և թանկագին կապերտներ։ Բակին մէջ հեռաւոր զօրքերու վաշտ մը, նուագածուներու խումբով, լարեալ կեցած էր գնդապետի մը հրամանատարութեամբ։ Էլիզէի տարածպատեր Պ. Քրոլիէ հանդիսական կառքերով նախագահին պալատը առաջնորդեց Պ. Մոնթէլբօ Բիսսը, որ թագուհւոյն կողմէ պաշտօն ունի պատուանշանը յանձնելու, դեսպանը և դեսպանատան պաշտօնեաները։ Կառքերուն կը հետեւէին հեծելազօրքեր։ Քանի մը վայրկեան առաջ Էլիզէ ժամանած էր Վլատիմիր մեծ դուքսը, որ ինչպէս ծանուցուցած է, Պ. Ֆէլիքս Ֆոռի հիքաշայրը պիտի ըլլար, և որ 1883ին ստացած է Ոսկեգեղմի պատուանշանը։ Պատգամաւորութիւնը ժամանելուն, զինուորական նուագածուները նաև Սպանիոյ ազգային երգը հնչեցուցին և յետոյ Մարսելիէզը։ Պ. Մոնթէլբօ Բիսս, դեսպանը ու հետեւորդները առաջնորդուեցան դեսպանական դահլիճը։ Պատուանշանին յանձնուելու պարտաւորութիւնը կատարուեցաւ ոսկեղօծ սրահին մէջ։ Սրահին մէջտեղը երկու սեղան դրուած էին, մէկը Պ. Ֆէլիքս Ֆոռի, կնքահայրին, պատգամաւորութեան և միւսը՝ հրաւիրեալներուն։ Նախագահի սեղանին վրայ դրուած էին արձանագրութեան տումար մը և երկու արծիւ ու կողմար մը։ Ծծուն թռչունը, որ մասնաւորաբար գնուած էր, սեւ էր, ոսկեզօծ եղերքով։ Երիշներէ մէկը ոսկեզօծ մետաղէ և միւսը կապտի պարզ փետուր մը։ Պ. Ֆէլիքս Ֆոռ ինքնանձամբ կատարած էր այս պատրաստութիւնները։ Սպանիական պատգամաւորութիւնը երբ ներս մտաւ, հոն կը սպասէր Հանրապետութեան Նախագահը որուն երկու կողմը կեցած էին Վլատիմիր մեծ դուքսը, նախարարապետ Պ. Տիւբիւի, արտաքին գործոց նախարար Պ. Տէլքասէ, Պատուոյ Լէգէոնի ասպետ դիւանապետին ներկայացուցչ Պ. Փաքէն և ուրիշներ։ Զինուորականները պաշտօնական համազգեստ կը կրէին։ Նոյնպէս Վլատիմիր մեծ դուքսը, Ոսկեգեղմի պատուանշանով։ Ընդունելութիւնը կատարուելէ ետքը ամէնքն ալ բաղմեցան որոշուած տեղերը և քարտուղարը կարդաց այն հրամանագիրը որով Սպանիոյ խնամակալ-թագուհին յանուն իր որդւոյն Ալֆոնս ԺԳ. թագաւորին, Ոսկեգեղմի պատուանշանը կը նուիրի Ֆրանսայի Հանրապետութեան Նախագահին։ Հրամանագիրը Ֆրանսերէն գրուած է, որովհետեւ այդ պատուանշանին պաշտօնական լեզուն Ֆրանսերէն է։ Յետոյ արտասանեցին

Հրատարակուեցաւ
ՏՕՔԹ. Ն. ՏԱՂԱՒԱՐԵԱՆԻ
Առտնին եւ պատեհագարդ
ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆ
Լիակատար ափսասախրութիւն
Դրուատեալ եւ յանձնարարեալ
ՈՒՍՈՒՄՆ. ԽՈՐՀՐԴԷՆ
Կարեւոր գործ ամէն մարդու համար
ԳԻՆ 25 ՂՐՇ.
Կը գտնուի ամէն գրավաճառաց քով։
Կեդրոնատեղին է Պէրպէրեան տպարան
(Խակի Զաղիթի Յատէսի թիւ 61)
Կեդրոնատեղին ղրկուած 25 ղրշ. թղթատարութեան փուլի կամ հինգ ու կէս ֆրանոց մանտաբոսքի փոխարէն, կը տատցուի թղթատարով մէկ օրինակ։ 6—6

ՀԵՌԳԻՐԻ ՀԱՅԵՐՆ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.—Սբզերդի կառավարիչ անուանուեցաւ Բրէվէզայի նախկին կառավարիչ Եմին պէյ։

—Գ. կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Հավրիկ մգկիթին Քիւրսի Շէյխի Շէրիֆ էֆ.ի։ Դ. կարգի Օսմանիէ՝ Իսլամկի օսմ. հիւպատոս Նէշիտ պէյի։

ԲԵԴԵՐՍՊՈՒՐԿԷՆ կը գրեն թէ Ռուսիոյ Վեհ. Կայսրը չորս դեղեցիկ նժոյգ նուիրած է Վեհ. Սուլթանին։ Այդ նժոյգները այս շաբթու Կ. Պոլիս պիտի բերուին։

ԵԼՄԷՆԻ ՆԱՀԱՆԳԸ.— Սեւվերի երկուան թիւին մէջ կը կարդանք. «Ելմէնի վերաբերեալ լուրերը, որոնք Կ. Պոլսէն Թանի հաղորդուած են, բոլորովին սխալ են։ Այդ նահանգին մէջ կատարեալ անդորրութիւն կը տիրէ և երաշխաւորեան հետեւանքներուն դէմ ձեռք առնուած միջոցները լաւագոյն արդիւնքներ տուած են։»

ՆԱԽԱՐԱՐԱՑ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻՆ կիրակի օրուան նիստին ներկայ գտնուեցան նաեւ նախկին նախարարներ և բարձրատիճան պաշտօնատարներ։ (Մոնիդիտօր)

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ.—Գերմանիոյ դեսպանը անցեալ ուրբաթ օր Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու պատուոյ, Ն. Վեհափառութեան մատոյց Գերմանիոյ Կայսեր կենդանագիրը ներկայացնող պատկեր մը և երկու իւղաներկի նկարներ, որոնք օսմ. զինուորներու զանազան տիպարներ կը ներկայացնեն, և զորս Վիլհէլմ Բ. ինքը գծած է։

—Հաղորդելն կը գրեն թէ Գերմանիոյ Կայսրը ու Կայսրուհին Հռենգոլրն շրջեցան Հաղորդի առջեւ ժամանելուն, Արքիեպիսկոպո

վերջը նոյն դատարաններու հասոյթները կառավարական արկղերուն յանձնուին և ասոնք վճարեն առեւտրական դատարաններու նախագահներուն, անդամներուն և պաշտօնեաներուն ամսաթոշակները։

ՍԷԼԱՆԻԿԻ Քէսէնտրիկ գաւառակին օսմ. անանուն Ընկերութեան հաստատած հանքի գործարանին համար բերուելիք մեքենաները ու գործիքները մաքսատուրքէ զերծ պիտի ըլլան։

ՄԱՔՍԱՑԻՆ քնիչ Աքիփ պէյ որ Խաքէնտէրուն գացած էր տեղւոյն մաքսատան գործառնութիւնները քննելու, իր պաշտօնը աւարտելով մայրաքաղաքս դարձաւ և քննութեան արդիւնքը տեղեկագրեց ձեռնհաս իշխանութեան։

ՏԷՕՁՋ ՊԱՆՔԻ տնօրէն Պ. Սիմէոնս քանի մը օրէ ի վեր Աթէնք կը գտնուի և կը բանակցի Պիրէոն-Լարիսայի երկաթուղիին աւարտման և օսմ. երկաթուղիներու հետ միացման գործը տանձնելու համար։ Երկու գերման երկրաչափներ Լամիա գացած են տեղւոյ վրայ քննութիւն կատարելու։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ելմտական նախարարութեան խորհրդական կարգեցաւ Սիամի թագաւորին ելմտական խորհրդական Պ. Մաքքլ ինս։

ԷԿԶԱՐԲԱՐԱՆԻՆ գործակատար կարգուեցաւ Սէլանիկի պուլիարական վարժարանին նախկին տնօրէն Նաչէի Էֆ.։

ՍԿԻՏԱՐԻ Թոփխանէլի օղլու Թաղը Բ. Դրան Ամէտի դիւանատան քարտուղարներէն Մահմուտ պէյ և Ալթունիպատէ Նէմիզ Էֆ.ի սեփական պարտէզին մէջ կրանիթ քարի հանք մը երեւան եկած ըլլալով, ձեռնհաս իշխանութիւնը օրինական տրամադրութիւնները պիտի գործադրէ։

ՄԱԼԱԹԻԱՅԻ նոր կառավարիչ Ճէմիլ փաշա երէկ առտու պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ դեսպանատան պահականաւը, Պոմպ, որ Մարմարա գացած էր մարդանքներ կատարելու, երէկ առտու Պոլսոյ նաւահանգիստը դարձաւ։

ՊԱԼԸՐՔԷՍԻՐԻ երկրաչարժէն վնասուողներուն համար մինչեւ հիմա 186,895 ղրշ. յանձնուեցաւ Բաղաքապետութեան պաշտօնատան մէջ կազմուած նպաստամատոյց յանձնաժողովին։

ՔԱՂԱՔԱՑԻՆ հանգստեան թոչակի անտուին վարչութիւնը երէկ ամսաթոշակներ որոշեց հանգստեան կոչուած պաշտօնեաներու, մեռած պաշտօնեաներու ընտանիքներուն և անպաշտօն գտնուող անձերու որոնց թիւն է 227։

—Նոյն անտուին Վարչական Խորհուրդին գեր-նախագահ կարգուեցաւ Կ. Պոլսոյ տուրքերու գանձման տեսուչ Խալիլ Բամի էֆ.։ Ադանաներու երեքին պաշտօնավարութեան պայմանաժամը աւարտած ըլլալով նորէն անդամ կարգուեցան առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան խնդիրներու և կամուրջներու տեսուչ Ֆիքրի էֆ. և Եվզաֆի Վարչական Խորհուրդի անդամ Մէհմէտ էֆ. իսկ Խարիտիի վիճակագրութեանց տեսուչ Ալի Բիզա պէյ նորէն անդամ ընտրուեցաւ։

ԷՆԻՒԻՐԻի մէջ կիրակի օրը տեղի ունեցաւ հովիներու վարժարանին և տիպար-փարախին բացումը։ Բարեմաղթութիւններ եղան Վեհ. Սուլթանին համար։ Այդ վարժարանէն կարող հովիներ պիտի հանին թիթեղեայ այծերուն համար, որոնք Էնկիւրիի նահանգին գլխաւոր բերքերէն մէկը կ'արտադրեն։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ու հանրօգուտ շինութեանց նախարար Մահմուտ Ճէլալէտտին փաշա հիւանդ ըլլալով, շաբաթ օրէն ի վեր բացակայ կը գտնուի իր պաշտօնատեղիէն։

ՄԱԽՍՈՒՄԷի վարչութիւնը որոշեց սուրիական ծովեզերքին համար ամէն շաբաթ շոգենաւային կանոնաւոր երթեւեկութիւն մը հաստատել։

—Մախսուսէի վարչութեան Տրապիզոնի գործակալ կարգուեցաւ քարտուղարը՝ Հասէպի Էֆ.։

ԵԳԻՊՏՈՍԷՆ ԼՈՒՐԵՐ.—Անգլիոյ թագուհին Բաղանեաց պատուանշանին Գ. աստիճանը տուաւ Եգիպտոսի ծառայութեանը մէջ գտնուող գնդապետ Ֆրանսիս Լէվիսի և Քոլինսընի։

—Եգիպտոսի պատերազմական նախարարութիւնը 48,000 ոսկիի վարկ մը ուղեց Սուտան գտնուող եգիպտական զօրքերուն ռազմամթերքը և պարէն զրկելու համար։

—Նախկին նախարարապետ Նուբար փաշայի առողջական վիճակին վրայ Եւրոպայէն գոհացուցիչ լուրեր հասած են Գահիրէ։

—Անգլիացի Սէրբարը կը յուսայ մօտերս ձերբակալել Սուտանցիներու պետը, Ապտուլլահ, որ տակաւին փախստական կը գտնուի։

—Սուտանէն Գահիրէ բերուած Սուտանցի գերիներու վիճակը արգահատելի է, որովհետեւ պատերազմական նախարարութիւնը յայտարարեր է թէ անկարող է զանոնք մնուցանելու։

—Եօթանասուն բանտարկեալներ Սուտան զրկուած են հոն կառուցուելիք կամաւորական պաշտօնատարներու շինութեանը աշխատելու համար։ Մօտերս 130 բանտարկեալներ ալ պիտի զրկուին նոյն նպատակով։

—Վէթէր անուն մարդ մը որ տասերեք տարեկան հասակէն Օսմ. Պանքայի Ադիքսանդրիոյ ճիւղը մտնելով մինչեւ արկղակալութեան բարձրացած էր, վերջերս անձնասպան եղաւ, որովհետեւ կարգ մը վեղծումներ երեւան հանուած էին։

—Խոփը մօտ ըս ուղեւորութիւն մը պիտի կատարէ Սուտանի կողմը և անձամբ պիտի հսկէ այդ տեղերուն Եգիպտոսի միացուելու գործողութիւնը։

—Եգիպտոսի պատերազմական նախարարութիւնը 345,000 ոսկիի վարկ մը ուղեց Սուտանի մէջ կատարելի հանրօգուտ շինութիւններուն և մինչեւ Խարթում երկաթուղի մը շինելու համար։ Սուտանի բնիկներուն նախամեծարութիւն պիտի տրուի տեղական պաշտօններու համար։

ՃԷՎԱՏ ՓԱՇԱ.—Ե. զօրաբանակին նոր հրամանատար Բարձր. Ճէվատ փաշա Դամասկոս հասնելով իր պաշտօնին ձեռնարկեր է։

ՍԵՒ ԼԵՐԱՆ դեսպան Պ. Պաքիչի անուան տօնախմբութեանը առթիւ կիրակի օրը դեսպանատան մէջ ընդունելութիւններ կատարուեցան։

ՂԱԼԱԹԻՈՑ օսմ. նամակատունը որ Միլլէթ Խանի մէջ կը գտնուի, պիտի փոխադրուի Օսմ. Պանքային դիմացը գտնուած եռայարկ շէնքը որ մեր Հիւանդանոցին կողուածներէն է։ Հեռագրական ու թղթատարական վերատեսչութիւնը ճարտարագէտ Տիմիդրաքի էֆ.ի պաշտօն յանձնած է շէնքին ներքին կարգադրութիւնները ընելու։

ՅՈՒՆԱՑ Պատրիարքարանի Սինոդը ու Խառն Ժողովը երէկ խորհրդակցեցան Յունաց սրբանոցներու սեփական կալուածներուն վերաբերեալ խնդիրներով։ Ցանձնաժողով մը կազմուեցաւ խնդրին հետապնդելու համար։

ՊԱԼԸՐԷՍԷՐԻ հրդեհին պատճառած վնասը 300,000 ոսկի կը հաշուուի։

ԱՏ ՆԱՑԻ Խասա գաւառակին անտառներուն մէջ առէջի օրը հրդեհ ծագելով 2—3000 արտաւար տեղ այրեր է։

ՍԻՆՈՊԻ մաքսատունը պիտի վերաշինուի։

ԱՐՇԻՊԵՂԱԳՈՍի կղզիներու նահանգին մէջ անցեալ մայիս և յունիս ամիսներուն 981 ծնունդ և 424 մահ պատահած են։

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ.—Իզմիրի Պէլլավիսթա թաղին մէջ ընտանիքի տէր հայ մը, 35—40 տարեկան չաթաի օրը, բէմվէրով անձնասպան եղեր է։

ԻԶՄԻՐԻ մէջ անցեալ օր Կրէտէցի Իսրահիմ և Պոլսեցի Խալիլ գինետուն մը գտնուած տեղերին կռուի բռնուեր են։ Իսրահիմ դաշոյնը քաշելով Խալիլի կուրծքը մուեր է։ Խալիլ վայրկենապէս մեռեր է։ Ոճրագործը քիչ ետքը ձերբակալուեր է ոտքէն վիրաւորուած։

ԲԱՆԿԱԼԷԹի Աթինա փողոցին մէջ երէկ Իսկուէլի Համամճեան անուն արդկոզ կին մը վառարանին վրայ արգուկը տաքցուցած միջոցին շրջագգեստը յանկարծ բռնկեցաւ. և մարմնոյն ամէն կողմը տարածուելու, վրայ էր երբ իր տղան և եղբայրը օգնութեան փութալով ազատեցին զայն, բայց իրենց ալ ձեռքերը այրեցան։

ԿՈՒԶԷՊ դրամագլուխ մը ստեղծելու Զէպի կը յանձնարարեն ազգագրուկ Լէոնոսի-Նաֆօնային՝ որուն կեդրոնը Բարիզի մէջ կը գտնուի, և որ կրնայ ձեզի հայթայթել Քրէտի Ֆոնիէի, Վիլ տը Բոռիի պարտատոմսերը, ամսական 8, 10 և 20 ֆրանք վճարումներու փոխարէն։

Այս պարտատոմսերը (օպլիկասիօն) որոնք ապահովուած են հասոյթներով և գրամագրուններով, սա առաւելութիւն ունին որ ամսական 3—4 առ հարիւր շահ կը բերեն ու չատ մը ալ պարգեւներ ունին՝ 100,000, 250,000 և մինչև 500,000 ֆրանքնոց։

Աւելի մանրամասն տեղեկութիւն բատանալ փափաքողները կրնան դիմել կալաթ,ալյոտա փողոց, Կիւմիւշլի խան, թիւ 1, երկրորդ յարկ, ֆրանսական նամակատան ճիւղ գէմ։ Պ. Անտրէ Սապպի, որ ընդհանուր գործակալն է բովանդակ Թուրքիոյ համար։

Գործակալներ կը խնդրուին լաւ յանձնարարականներով։

113 15—15

ԱԶԳ ՕՍՄ. ՌԷԺԻԻ ՎԱՐՁՈՒԹԵԱՆ

Թուրքիոյ Ռէժիի շահակցական Ընկերութեան բաժնեթէրերը կը հրաւիրուին ընդհ. ժողովի որ տեղի պիտի ունենայ դեկտ. 7ին (Հ. Տ.) շաբաթաթի օրը կէս օրէն մէկուկէս ժամ ետքը, Ղալաթիա Վայվոտա փողոց, ընդհանուր վարչութեան շէնքին մէջ։ Օրակարգը կը կազմեն. Ա. Վարչական Խորհրդոյ տեղեկագրին ընթերցումը։ Բ. 1897 ու 98 տարեշրջանի գործառնութեանց հաշուետուին ու հաշիւներուն վաւերացումը։ Գ. Շահաբաժինի որոշումը։ Դ. Նոր անդամներու ընտրութիւն։

Առնուազն երեսուն բաժին ունեցող բաժնեթէրերը, ընդհ. ժողովին մասնակցելու համար պարտին իրենց բաժնեթուղթերը մինչեւ 1898 նոյեմբ. 14/26 յանձնել Կ. Պոլսոյ մէջ կեդրոնական վարչութեան, Պէրլինի մէջ՝ Պոսթոլէօտէր Պանքային, Լոնտոնի ու Բարիզի մէջ Օսմ. Պանքայի ճիւղերուն և Վիէննայի մէջ Քրէտի Անշթալտ Պանքային։ Ցանձնուած բաժնեթուղթերու փոխարէն ստացագիր մը պիտի տրուի, իբրև մուտքի տոմս ընդհ. ժողովին։ Որոշումները ներկայ անդամներուն մեծամասնութեամբը կը տրուին։ Անդամներուն իրաւաքանչիւրը, իր ունեցած ամէն մէկ երեսուն բաժինին համար մէկ քուէ միայն կրնայ տալ։ Ոչ ոք կրնայ իր անձին համար տասնէն և իր փոխանորդելոյին համար քսանէն աւելի քուէ տալ։ 3—4

ԹՂԹԱԲԵՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

Վիէննայի թերթերէն, 20 Նոյեմբ.

ՍՊԱՌԱԶԻՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ.— Անգլիոյ թագուհւոյն մէկ հրամանագիրով քաղաքային զօրքին մէկ մասը զէնքի տակ կոչուեցաւ, օտար երկրի մէջ ծառայելու համար։

ԶԻՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ.— Շանկայէ Տէյլի Թէլէկրաֆի կը հեռագրեն թէ տեղացի աւետարանական մը, անգլիական միսիոնար Ֆլէմինկ, այս ամսուն սկիզբները Քվայչու նահանգին Բանկ-Հէյ քաղաքին մէջ սպանուեր է։ Նոյն տեղւոյն, ինչպէս և Զէ-Զուան նահանգին Քնայսու քաղաքին միսիոնարական հաստատութիւնները քանդուեր են։ Այդ նահանգներուն մէջ նոյն անուանով քաղաքներ մինչեւ հիմա խմացուած չկին, կ'երեւայ որ հեռագիրը սխալ հաղորդած է այդ անունները։

—Ենքշամայէն կը հեռագրեն Բիւդէրի թէ Սէուլէն առնուած լուրերուն համեմատ Անգլիոյ, Մ. Նահանգներու և Ճարոնի դեսպանները խստիւ բողոքեր են Քորէայի կառավարութեան, իր այն որոշումին համար թէ օտարները երկրին ներսերը չպիտի կրնան վաճառականութեամբ զբաղիլ։ Դեսպանները կը պահանջեն որ այդ անօրինութիւնը ջնջուի։

ԺՈՆՏՍԹՍը,—Հնդկաստանի Նամաքալ, Սէրիկնաբաթ մէջ Զիքպալաբուր քաղաքներուն մէջ ժանտախտ ծագեր է և բազմաթիւ մահեր կը պատահին։

ՏՐԵՑՑԻԻՍԻ ԽՆԴԻՐԸ.— Վոլթեր կը գրէ թէ պատերազմական նախարար Պ. ալ ՖրէսնէՊ Վալտէք-Ռուսոյի և Բան ծերակուտականին հետ երկար խորհրդակցութիւն մը ունեցեր է Բիքաա գնդապետին գործին նկատմամբ։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ.— Մարիտի ֆրանսական դեսպան Պ. Բաթնօմը՝ արտաքին գործոց նախարար Սրմոտովաս տէլ Բիօ գուքսին ներկայութեան Խնամկալ թագուհիին յանձնեց Պ. Ֆէլիքս Ֆորի կողմէ նուիրուած Պատուոյ Լէգէոնի մեծ խաչը։

ՓԻԼԻՊՊԵԱՆՆԵՐՈՒ ԽՆԴԻՐը.—Վիզայաս կղզիին կը հեռագրեն թէ կացութիւնը իր տագնապալի հանգամանքը կորսնցուցած է։

—Ռուսական Պրէհվիյա Վիհսոմոսքի լրագրին Փիլիպպէանեներու խնդրին համար խիստ լեզուով գրած յօդուածը Թայմզի կողմէ չատ քննադատուած է։ Ժուռնալ տը Սեն-Բեդրսպուրկ, որ Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարարութեան բերանն է, Թայմզի կը պատասխանէ թէ ամենուին հարկ չկայ քննադատելու այնպիսի թերթ մը որ պաշտօնական հանդամանք մը չունի, թէպէտ ռուս լրագիրներուն ամէնէն իրաւեկ և լաստեղեակ թերթն ըլլայ։ Պաշտօնական թերթը ապա մեղմիւ կը քննադատէ Միացեալ-Նահանգներու եւ Անգլիոյ ընթացքը նոյն խնդրին մէջ։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՑ Ֆէլտմարշալ իշխանը Ֆիլիպէն Սոֆիա գացեր է։

ԱՆԳԼԻՈՑ Երեսփ. Ժողովոյ նախագահ՝ Լորտ Էլթմէ մեռեր է։

Բարիզի թերթերէն 19 Նոյեմբ.

ԱՆԳԼԻՈՑ պատերազմական նախարար Լանտաուսնի մարքիզը բանախօսութիւն մը արտասանելով լսաւ.

«Ֆրանսական կառավարութիւնը շարունակ յայտարարած է թէ Եգիպտոս պիտի պահէ իր իրաւասութիւնները իր թողած երկիրներուն վրայ։ Տէրմիշները եռ մղուեցան. Մարշան չէր գանոնք վանողը, այլ զօրավար Քիչնէր։ Անգլիացիները չէին կրնար թող տալ որ քանի մը երկրախլուղներ արգելք ըլլան իրենց գործին։ Անգլիոյ սրտեղութիւնը այնքան աւելի մեծ էր որքան Ֆաշոտայի միջադէպը պարզ դրուագ մըն էր Ֆրանսական պաշտօնեաներու տեսական նեղացուցիչ ընթացքին մէջ։ Արդար է յուսալ թէ Ֆաշոտայի գործը կարգադրուելէ ետքը, մնացած խնդիրն ալ գոհացուցիչ լուծում մը դտնէ։ Արդի կառավարութիւնն էր որ հարկ եղած միջոցները ձեռք առաւ Սուտանի մէջ Եգիպտոսի իշխանութիւնը հաստատելու համար։ Այս տեսակ ժամանակներու մէջ կառավարութեան պարտքն է բանակը ու նաւատորմը լաւագոյն պայմաններու մէջ պահել և պէտք է որ նաւատորմը անդիմադրելի ըլլայ։»

ՍՊԱՆԻԱ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԱ.— Մ. Նահանգաց մէջ չատ լաւատես են Բարիզի հաշտութեան յանձնաժողովին բանակցութիւններուն ելքին վրայ։ Կը կարծեն թէ Փիլիպպէանեներու վերապետութեան խնդրին դժուարութիւնը աւելի ձեւական է, թէ սպանիական պատուիրակները Փիլիպպէանեներուն թողուցէին աւելի մեծ առաւելութիւններ ձեռք բերելու և Ծպանիոյ մէջ հանրային կարծիքը գոհացնելու համար է որ կը պնդեն թէ Արչիպեղագոսին վրայ գոնէ Սպանիոյ բարոյական վերապետութիւնը ճանչցուի և թէ դիւրին պիտի ըլլայ համաձայնութեան եղանակ մը գտնել հաշտեցնելու ամերիկեան պահանջումները սպանիական տեսակէտին հետ, այդ վերջինին ընելով այնպիսի զիջումներ որոնք գոհացնեն Սպանիոյ արժանապատուութիւնը և օրինական շահերը։

—Մ. Նահանգաց արտաքին գործոց նախարարը հեռագիր մը ստացեր է թէ Սպանիա կ'ընդունի Ամերիկայի հաշտութեան առաջարկութիւնները։

—Մարիտի մէջ անցեալ հինգշաբթի Նախարարաց Խորհուրդ մը գումարուեցաւ։ Դատական նախարարը յայտարարեց թէ անհին են Քարլոսեաններու շարժման մասին յայտնուած երկիւղները։ Կը հերքուի նաև այն լուրը թէ Քարլոսեանները փոխատութիւն մը կնքած ըլլան Լոնտոնի մէջ։

—Ուաշինկթընէն սա նոր տեղեկութիւնները կը հաղորդուին Մ. Նահանգաց ծովային նախարարին նոր ծրագրին վրայ. երեք տարուան մէջ պիտի շինուին Ա. կարգի երեք զրահաւոր, Ա. կարգի հինգ զրահաւոր-յածաւորակ, որոնք մեծ արագութիւն և ոյժ պիտի ունենան, և Բ. կարգի հինգ յածաւորակ։ Ընդհանուր ծախքը տասը միլիոն անգլիական ոսկի կը հաշուուի։ Նաւային զինուորներու թիւը 12,000էն 17,000ի պիտի բարձրանայ։ Թորփիլլաներու յաւելում պիտի չըլլայ, վասն զի Խորհրդարանը արդէն 36 հատի շինութիւնը արտօնած է։

ՋԻՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ.—Ուէյ-Հայ-Ուէյէն կը գրեն Թայմզի թէ անգլիական իշխանութիւնները մեծ գործունէութիւն մը ցոյց չեն տար հոն, մինչդեռ Ռուսերը Բարթ-Արթուրի մէջ ամրոցները կ'ամրոցնեն և հեռագրական հաղորդակցութիւն հաստատած են խաղախներու հրամանով։ Թէ՛ Թայմզ և թէ՛ միւս լրագիրները կը քննադատեն անգլիական կառավարութեան այս անգործութիւնը։ Ուէյ-Հայ-Ուէյ ղրկուած մեքենաները Հանկ-Քոնկի մէջ վար դրուեր են։

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ Նախորդ փոխարքայ Լորտ Էլգին, պաշտօնէն հեռանալ առաջ պատայ մը պիտի կատարէ Պիրմանիայի մէջ։ Բանկուէի մէջ, ուր համակրական ընդունելութիւն մը եղաւ մանաւանդ Պիրմանիոյ մէջ հաստատուած հագարաւոր չինացի վաճառականներու կողմէ, ճառ մը արտասանեց ակնարկութիւններ ընելով՝ Պիրմանիոյ համար ստիպողական համարուող խնդիրներու։ Լորտը ըսաւ թէ ատոնց մէջ բացարձակ ստիպողականութիւն ունեցող խնդիր մը չկայ։ Ֆրանսական լրագիրները դիտել կուտան թէ լորտ Էլգինի այս խօսքերը չպիտի գոհացնեն զանոնք որոնք կ'ուզեն պիրմանեէինական երկաթուղիին անմիջական շինութիւնը և կարելի է որ նոր փոխարքայ Լորտ Քըզրզն այդ մասին տարբեր լեզու մը գործածէ։

—Հնդկաստանի միւս ծայրին շարժումներու լուրեր կ'առնուին։ Ֆաքիրներու խումբ մը կը սպառնայ Սուաթի բարձր հովտին անգլիական մասին։ Քանի մը օրէ ի վեր տասպահակութեան դէպքեր կը պատահին։

ԹՐԱՆՍՎԱԱԼ.—Վերջին լուրերու նայելով, Մ'Բէնիու ապատաներ է լեռներու մէջ գտնուած տարերկեայ տեղ մը, որուն մուտքին առջեւ Պոէրները կը սպասեն ձերբակալելու համար ապստամբապետը։

—Խորհրդարանին շրջագիր մը մատուցուեցաւ որով կառաջարկուի հարիւրին հինգ տուրք առնել ոսկեհանք բանեցնող ընկերութիւններու չահերէն։

ՖԵՈՒԱԳԻՐ

ԲԱՐԻԶ, 21 Նոյեմբ.—Այս չաբթու առեւտրական դաշնագիր մը պիտի կնքուի Ֆրանսայի և Իտալիոյ միջև։

— Սպանեւամերիկեան հաշտութեան յանձնաժողովին այս օրուան նիստին մէջ սպանիական պատուիրակները պիտի մերժեն ամերիկեան պատուիրակներուն առաջարկած 30 միլիոն տոլարը՝ Փիլիպպէանեներուն գրաւմանը համար, անրաւական նկատելով։

—Աւստրիա և Գերմանիա ապդեցութիւն կը բանեցնեն, որպէս զի Ամերիկայի ու Սպանիոյ բանակցութիւնները գոհացուցիչ ելք մը ունենան։

ԼՈՆՏՈՆ.—Կը հաստատուի այն լուրը թէ Սպանիա չընդունիր Քուպայի պարտքը։

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 21 Նոյեմբ.—Իտալիոյ դեսպան Թորնիէլլի կոմսը և արտաքին գործոց նախարար Պ. Տէլքասէ այսօր ստորագրեցին Ֆրանքօ-Իտալական առեւտրական դաշնագիր մը, որով Ֆրանսա նուազագոյն մաքսային սակ մը պիտի գործադրէ իտալեան բոլոր արտադրութիւններուն համար, բայց ի մեռաքսեղէններէ։

—Վճռաբեկ Ատեանը այսօր լսեց զօրավար Կոնսի վկայութիւնը, որ ամբողջ նիսաը գրաւեց։ Վաղը զօրավար Ռոշէ պիտի ներկայանայ։

—Վաղը յայտնի պիտի ըլլայ կառավարական պատուիրակին տեղեկագրին եզրակացութիւնը՝ Բիքարի դէմ եղած ամբաստանութիւններուն համար։

—Ոսմիկանական քննութիւն կը կատարուի, կիրակի օրը ճաշարանի մը մէջ պատահած կռիւ պայթման դէպքին վրայ։

—Բարիզի հաշտութեան յանձնաժողովին ամերիկեան պատուիրակներու պետ Պ. Տէյ, այսօր, յանուն Մ. Նահանգաց, սպանիացի պատուիրակներուն յանձնեց վերջնագիր մը Փիլիպպէանեներու գրաւման համար։ Սպանիացի պատուիրակները իրենց կառավարութեան պատասխանը պիտի հաղորդեն չորեքշաբթի (վաղը)։

ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

ՏՈՒԲԹ. Տ. ԶԱՔԱՐՈՍԵԱՆ իր բնակութիւնը փոխադրած է Միսք փողոց թիւ 13, ուր ամէն օր կէս օրէ վերջ հիւանդ կընդունի։ 161 11—15

ՍԱԿԱՐԱՆԸ

Եւրոպայի սակարաններէն այս առտու առնուած հեռագիրներուն նայելով Օսմ. արժեթուղթերը թէպէտ Բարիզի սակարանին մէջ իջեան են, բայց թէ Պրիւքսէլի և Լոնտոնի սակարաններուն մէջ բաւական բարձրացած են. որովհետեւ Լոնտոնի սակարանին փակումը աւելի ուշ տեղի կ'ունենայ, նոյն սակարանին գիները միայն ընդունելի են և կը յուսացուի որ այդ արժեթուղթերը Բարիզի մէջ ալ պիտի բարձրանան այսօր։

Ղալաթիոյ սակարանին մէջ այսօր բացուեցաւ Օսմ. Քոնսոլիտէն 24 ղրշ. 14 փր. և երկաթուղին 108½ ֆր.։ Գործառնութիւնները քիչ մը վերսկսած են, բայց ոչ պէտք եղածին չափ։

ՂԱԼԱԹԻՈՑ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	24	12
Ամէնէն բարձր գին	»	24	14
Ամէնէն վար գին	»	24	12
Բումէլիի երկթ. գոց.	Ֆր.	108	37
Ամէնէն բարձր գին	»	108	50
Ամէնէն վար գին	»	108	25

ԲԱՑՈՒՄ 10 Նոյեմբ.

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ֆ. Կ.	24	14
Բումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	108	25
Օսմանիէ		394	—
Ռէժի		271	—
Օսմ. Պանքա		12	30
Քէսէտի ժէնէրալ ՕՍՍմ.		9	10
Երկրագործական Պանքա		7	30
Սօս. Օթ. Շանտ է Վալէօ	Ա. Ո.	3	20
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	02
Թրամուէյ բաժնեթ.		755	—
» Ժուլիանու		250	—
» պարտաթ.	Ֆր.	496	—
Տէրքոսի ջուրի ընկ.	»	304	—
Քարափ Ի Պոյու	»	456	—

ՍԹԻԼԱՆՑ

Քոնսոլիտէ ուն օրուան	Օ. Ո.	1	80
» մէկ ամսուան	»	—	
Բուսմ. Երկթ. ուն օրուան	»	—	
» » մէկ ամսուան	»		

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒՆ ԸՆԹԱՑՔը

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	15
Անգլիական ոսկի	»	110	04
Ռոլ էմիէրիալ	»	90	20
Ֆրիմֆրց	»	51	10
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	—
Մէճիտիէ	»	97	20
Բուլգի Ռոթշիլտ	Օ. Ո.	8	59

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	109	10
» » » չէք	»	110	10
Բարիզ » »	Ֆր.	22	13
» » » չէք	»	22	96
Էրլին անտոկոս չէք	Մարք	18	58
Վիեննա չէք	Ֆիոր	10	91

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 21 Նոյեմ.

Օսմ. Քոնս. Սեռի Ա.	Ա. Ո.	66	—
» » » Բ.	»	44	75
» » » Գ.	»	25	90
» » » Դ.) բաց.	»	21	87
» » » Դ.) գոց.	»	22	12
Փոխառութիւն Գասապա	»	83	50
Օսմ. 3½%	»	79	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	11	50
Կայրոնի երկաթուղի	»	10	50
Եգիպտական Միացեալ	»	107	50
Անգլ. Քոնսոլիտէ		110	18
Հելլենական 5%	»	39	—
Մոնորոլ հելլենական 4%	»	14	—
Ռանթ » 4%	»	33	—
Գուլկ. փոխառ. 6% 1888	»	93	
» նոր » 6% 1892	»	94	—
Փոխան. Բարիզի վրայ	»	25	350
Դրամագլուխ	»	4	

ԲԱՐԻԶ, 21 Նոյեմ.

Օսմ. Քոնս. Սեռի Դ.) բաց.	Ղրշ	22	31
Օսմ. Քոնս. Սեռի Դ.) գոց.	»	22	30
» » » Բ.	»	47	25
» » » Գ.	»	26	30
Օսմանիէ	»	398	—
Բումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	109	
Օսմ. Ռէժի	»	271	
Օսմ. Կայս Պանքա	»	542	
Ֆրանս. Ռանթ 3%	»	101	93
Քէյտի Լիոնէ	»	840	
Պանք տը Բարի	»	—	—
Մուէզի բաժնեթուղթ	»		
Իտալական Ռանթ	»	93	—
Սպանիական արտաքին	»	42	05
Զէք Լոնտոնի վրայ	»	25	300
Դրամագլուխ	»	03	—

ՊԵՐԼԻՆ, 21 Նոյեմ.

Օսմ փոխառութիւն 1888	մարք	97	
Բումէլիի երկաթուղի	»	110	75
Անատ երկթ. պարտաթուղթ	»	97	20
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	350

ՎԻԵՆՆԱ, 21 Նոյեմ.

Փոխան. Բարիզի վրայ	Ֆիոր.	47	62
» Լոնտոնի վրայ	»	121	
Բումէլիի երկաթուղի	»	57	80
Օսմ. Ռէժի	»	120	90

Տ. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4րդ երեսը

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԴԻՏԱՐԱՆ

10 Նոյեմբ. 1898
Կ. ՊՈԼԻՍ.—Ծանրաչափ 767.
Չերմաչափ 5.
Օդը ամպամած։
Կէս օր.—Ժամը 7.19։

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ԴՈՒՐՍ

Չերմաչափ	Զրոյէն վար	Զրոյէն վեր
Տրապիզոն	—	9
Սէլանիկ	—	9
Իզմիր	—	3
Հալեպ	—	—
Էնկիւրի	—	2
Պէյրութ	—	—
Արմանկեղ	—	2
Բէյդերսպուրկ	—	2
Մոսկուա	2	—
Բարիզ	—	—
Վիեննա	0	—
Օսկսա	1	—
Սոֆիա	5	—
Աթէնք	—	—

Սեւ ծովուն վիճակը Քիլիայի մէջ.—Քիչ մը փոթորկալից։

ՊԱՅԾՊԼ. ՀԱՌԱՍԻ
ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐը

Պատմութիւն Հին Կտակարանի և Մարգարէութիւնք, այսինքն Հին Կտակարանի պատմութիւններուն և մարգարէութիւններուն մեկնութեան նեւածութիւնը, էջ 536. գին 15 գրուշ։

Ասոր հայատառ թուրքերէնն ալ կայ։

Նամակներ առ Եբրայեցիս, էջ 131, գին 5 գրշ.։

Նամակներ առ Օրգիս, էջ 126, գին 5 գրշ.։

Նամակներ առ Հռովմայեցիս, էջ 144, գին 5 գրշ.։

Պատմութիւն Յիսուսի Քրիստոսի ըստ Աւետարանաց, էջ 196, գին 2 գրշ.։

Առաքելական Եկեղեցի, էջ 261, գին 2 գրշ.։

Հին Կտակարանի պատմութիւնը, էջ 312, գին 2 գրշ.։

Այս վերջին երեք գիրքերուն ալ հայատառ թուրքերէնները կան։

Կը ծախուին Պայծպլ Հառասի Գրատան մէջ ի Ֆիրնճանէ, լոր Եօղուշու։ 173

VIN & SIROP DE DUSART

Բժշկութիւնը յայտը չի կարեր այսօր կուրքի հիւանդութիւնները բժշկել։ Մասը պատճառին վրայ դրած է, թոքերուն մէջ չատ մը մակաբոյծի (պսակի) ներկայութիւնը հաստատելով, որ կարելի քնատութեամբ, յոգնութեամբ, հիւանդութեամբ կամ ժառանգական ախտով՝ մը հիւծած մարմիններու մէջ։ Այդ մակաբոյծին ապդեցութիւնը կը ջնջուի, հիմեղ սնունդով մը՝ որ ամրոցոյցած է ամէնէն բնական, ամէնէն դիւրամարս հանքային տարրով մը։ որ է Լաքթօ Ֆոսֆաթ տը co։ Ահա է Տիւզար

ԿՈՒՐԾՔԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՔ

ՍԻՐՈ Տ'ԻՊՕՖՕՍՖԻԹ ՏԸ ՇՕ

ԿՈՒՄՕ ԵՒ ԸՆԵԼ. դեղագործ

SIROP D'HYPOPHOSPHITE DE CHAUX

DE GRIMAULT & Cie

Բոլոր բժշկաց կողմէ յանձնարարուած է և կատարելապէս կը բուժէ ցնցուղի և թոքի հիւանդութիւնները. նոյնպէս կարբուխները, ցնդղտապերը և լն. թոքախտաւորներու թոքերուն այտուցները կասեցնէ և կը վանէ յարատև հազերն, որք հիւանդներուն յուսահատութիւն կը պատճառեն։ Իր ազդեցութեամբ գիշերային քրտինքները կը դադրին, ախորժակը կաւելնայ և հիւանդը շուտով կառողջանայ։

ՓԱՐԻԶ, 8, Վիվիէն փողոց
եւ բոլոր դեղարանաց մէջ

ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌ

Փոքրիկ տղաքները սնուցանելու եւ անոնց ապագայ առողջութիւնը ապահովելու համար, երբ վեց ամսու ըլլան ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌով կըսկըսին սնուցանել զանոնք. ՖՕՍՖԱԹԻՆը շօքոլատի նման իր տեսակը է եւ բաղդատամ եւ արտաքոյ կարգի սննդաբար. տղաք մեծ ախորժակով կուտեն զայն եւ քանի ուտեն այնչափ կը սնանին կը զօրանան, շուտով ոտքի կ'ելնեն, եւ փոքրիկներու յատուկ շատ մը հիւանդութիւններու կը դիմադրեն։ Այս սննդաբար ուտեստիկներ տղոց ոսկրները զօրացնելու մասնաւոր յատկութիւն մը ունի եւ միանգամայն կը փրկէ զանոնք փոքրիկնե ունի համար յամախառէպ եղած փորհարութիւններէն. մեծապէս կը նպաստէ ակռաներուն շուտով եւ անվտանգ բուսնելուն։ Հաւատարար փորձեր կը հաստատեն որ ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌով սնանող տղաք առողջ, զօրաւոր եւ ուժեղ մարդիկ կ'ըլլան ապագային։

Տղոցմէ զատ, տիկնայք հաւատէ անձինք շօքոլատի եւ կաթով սուրճի տեղ այս պատուական ՖՕՍՖԱԹԻՆը գործածելով, մեծապէս նպաստած կ'ըլլան իրենց առողջութեան։ Ամէն մեծ նպաստաւորներու, դեղագործներու եւ գվա-նեղ ծառներու քով կը գտնուի։

Անոնք որ կանխահոգութիւն ունենալ կ'ուզեն իրենց զաւակներուն մասին, անհրաժեշտ է որ ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌով սնուցանեն զանոնք։

155 — 13 – 44

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.
ՐԱՇԵԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏ ԳՈՒՄԱՐ

906,000,000 ՖՐԱՆՔ

Տնօրէնութիւն գլխաւոր

Փարիզ, 16, Ռուլվար տէ գիՖիալիէն. 1, 3, եւ Լը ԲէլՖիէ փողոցի անկիւնան շէնքին մէջ

1845ին հիմնուած է Փր

Ապահովագրութիւններու վճարուած 87,000000
Հասոյթ 196,000000
Նոր ապահովագրութիւն 662,000000

1896 յունուար 1

Եւանդ եւ անշարժ կալ. յիւրոպա 40,00000
Ցանելեաց դրամագլուխ 124,00000
Արդի ապահովագրութիւն 411,00000

Տնօրէնութեան ապահովութիւն

Շահաբաժինները բարձրամբ եւ ապահովութիւններու վերադարձմամբ՝ ի դէպ մահու. Գայմանագրութեան նոր եղանակ ինչպէս Ապահովագրողներուն պէտք ունի ԱՌԱՆՑ ՎԵՐԱԳԱՀՈՒՄԻ ի մասին քննութեան եւ ուսումնասիրութեան.

Հինգ տարի ետքը ԻՐԱՒՈՒՆՔ ապրող ընկերութենէն փոխառութիւններու որոց գումարը հրատարակուած է ապահովագրին մէջ, աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ Տնօրէնութիւն ի Փարիզ։

188 Շ. ՈՒ. ՀՈՒՐՄՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Վարչատեղի ազգ. — Բ. Լուսան, Գալաթիա

ՓԻՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈՓԵՆԱՒԱՅԻՆ

Ուղղակի երթեւեկութիւն Լիվերպուլ եւ Ալեքսանդրիա

Անուանը	Թոնոյ	Անուանը	Թոնոյ
Ումպրիա	7718	Պոմպիտ	4531
Իդրուրիա	7718	Սամարիա	3574
Սէրվիա	7391	Մարաֆոն	2403
Ուրանիա	7263	Աղլաս	2389
Բավարիա	5587	Սարակոսա	2166
Սէֆարոնիա	5547	Թարտիֆա	2246
Կալիա	4809	Բալտիրա	2144
Սիթիա	4557	Բրիտիսաս	1898
Ալէբբո	2148	Մարգոզա	1858
Քէսար	1876	Ֆամբանիա	1295?
Ներպուլի	1644	Լուբանիա	1298?
Գազանիա	4845		

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ջ. ՀՈԼԻ գործակատար
Thomas C. Doly
Ալիքսանտրա խան, թիւ. 401
Գալաթիա 571

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տ^ՐՔ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

(Ներկայ բնակարանէն վերջ յետոյ, դէպ Զարմանալի դիրք)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենատատամի՝ պատուաստ ակռաներն դիր անելուն կը լեցնեն. յանձնելու և բնական վերականգնելու պայմանով։

Նորահնար եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր, և դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականի, գլխի ցնորամիտի ըստ պէտքի, ծամելու, և ապա արտասանելու երաշխաւորեալ։

Բերանի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաեւ թմրեցուցիչ դեղերու և ամենահատարելագործեալ աչքացոյցներու միջոցաւ, ոսկեայ ամենահանութիւն.

Ց. Գ. Ամսկ. սով. հանաձայն ձմեռները կերակի օրերն ալ. (Փետ- ԺԷ- օր) ինչպէս և նաեւ ամեն օր, (Փետ- ԺԷ- էիլեր) հիւանդ կրնգունին Բերայի գործատեղին

Գոհարգիւղիք կրնան գիմել, իրենց բնակարանն, Ամ- 1 Թուական։

Պրսի պատէք ձեր գոյնին գեղեցկութիւնն ու թարմութիւնը գործածելով մասնաւոր բրնճափոշի

La VELOUTINE

ատրճանակած ՊԻՄՄՈՒԹԻՒՆ

CH^les FAY, Perfumista

PARIS, 9, Rue de la Paix, 9, PARIS

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՒԱԶԱՆ ԿԱՐԴԻ ՇՈՓԵՆԱՒԱԾ

Ընդհանուր Հալի, 9 Գալաթայ եւ Օտիւսայ

Անուանը	Թոնոյ	Անուանը	Թոնոյ	Անուանը	Թոնոյ	Անուանը	Թոնոյ	Անուանը	Թոնոյ
Այպանոս	1069	Գոմմ	1497	Գոզո	1011	Մարմա	724	Բազարիս	186
ԱյէբՖօ	3607	Գանկա	2906	Կրատնս	1895	Մարէնկո	2278	Ս. Բրի	1112
Անմէլս	1541	Գորսս	895	Լիրս	778	Մարդէլլս	3769	Ցիբիս	1735
Արիսսոս	2377	Տիտս	4311	Լիտարիս	1581	Մեքաստ	5557	Սիկմա	1192
Գասանս	1822	Տօմինս	937	Լինտոս	3720	Միրս	1037	Սէրս	1200
Գորստինս	1261	Ֆուրս	2883	Հորացիս	3600	Մոնդէպլիս	1725	Քասսս	1322
Գրսվս	1076	Ֆրաքս	1713	Հուսիպէր	596	Մորիս	2419	Թ. Բիլիրթ	154
Գրինս	841	Ֆինանս	504	Իսկս	2354	Նէրս	1083	Թորիս	352
Գրֆֆալս	4481	Իպրս	2464	Իսասս	5540	Ոմիս	4100	Թոլէտս	1470
Գէյրս	1671	Կլտոքատս	1520	Մինս	1080	Պոմպատս	4036	Թորքիտս	487
Գալիրսս	1387	Իշատս	1481	Գիլս	1058	Ոլրպանս	1535	Ուրպինս	249
Գամէտ	1214	Գիտս	954	Քօլրինս	2397	Բատէրմս	1837	Վասրս	1914
Գազս	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօվնս	1700	Բրս	510	Վօլս	1289
Զիրակս	2729	Ֆլամինկս	849	Լէս	1033	Բրիտնս	2229	Վէլինգտոնս	2398
Սիսէրս	1834	Ֆրանչիսքս	4582	Լէբանոս	2272	Թոս	1663	Եէտս	1856
Գլիս	2697	Կալիէնս	3060	Լիվերնս	1643	Բօլս	1613	Զէրս	1200
Գոլորատս	4233	Կիրանս	1243	Լորէնս	3191	Բօստէս	1789		

Մէկէտս շոգենաւը, նաւապետ Գոյզ, ընդհանուր վաճառքով Հալէն հոս հասած պարապած և Օտեսա ուղեւորած է։

Սոյն շոգենաւը, Ավոտի ժէնէրալ ունեցած ըլլալով, ապրանքի տէրերն կը հրաւիրուին իրենց հաշուեցուցակներուն վրայ 10 0|0 վճարել։

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒՆ ՐԻՋՕ
Թիւ. 17—18, Գիւշիւք Մէյլէթ խան, Գալաթիա

ԻՍՊԱՆԻՍՏԱՆ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈՓԵՆԱՒԱՐ

Իսմիրոյէն Կամաքլ	Կամաքլէն Իսմիրոյ
— — 6 50 Պէշիկ.	— — 7 40 Պշկ.
— — 7 55 Պէշիկ.	— — 8 20
— — 8 50 Ե2. Պշ.	— — 9 —
— — 9 35	— — 9 40
2 — Պէշիկ. 9 45 Յէրպ.	2 25 10 15 Գպկ.
2 20 10 15 Պէշիկ.	3 — 10 30 Յէրպ
3 — 10 30 Գպ.	3 30 Վոսփոր 10 40 Գպկ.
3 30 11 — Գպկ.	3 35 11
3 45 Յէրպ. 11 — Յէրպ.	4 — Գապ. 11 30 Գպկ.
4 11 20	4 30 11 30 Յէրպ
4 30 12 —	4 30 Յէրպօթ 11 50
5 —	5 5 12 15
5 15 Յէրպ.	5 40 Պէշիկ.
5 30	5 45 Յէրպօթ
5 50 Պէշիկ.	6 15 Գպկ.
6 15 Պէշիկ.	7 — Գպկ.

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՇԻԲԼԱՔ ՕՐԵՐ

Իսմիրոյէն Կամաքլ	Կամաքլէն Իսմիրոյ
— — 6 20 Պէշիկ	— — 7 50 Պշ. Գպ.
— — 6 50 Պշիկ.	— — 7 40 Պշ.
— — 8 — Պշիկ.	— — 8 20
— 8 45	— — 9 —
2 — 9 30	2 20 9 40
2 45 9 45 Յէրպ.	2 45 10 15
3 30 10 15	3 30 Վոսփ 10 30 Յէրպ.
3 45 Յէրպ. 10 35	3 35 10 45
4 15 11 — Յէրպ.	4 30 Յէրպօթ 11 20
4 45 11 10	4 45 Պէշիկ. 11 30 Յէրպ.
5 15 Յէրպ. 11 45	5 30 Պշ. Գպ. 11 45
5 25 12 —	5 45 Յէրպ. 12 15
5 50 Պէշիկ.	6 15 Պշ.
	6 45 Պշ.

ԹԷ ԻՆՉՊԷՍ ԿԱՐԵԼԻ Է ՈՐԴԻ, ԿՈՐՈՎ ՍՏՅՆԱԼ

Բաղաքակրթութիւնը որչափ յառաջդիմէ, ապրելու եղանակը բանի փոփոխութեանց ենթարկուի, մարդոց կազմուածքն ալ նոյն հանմեմատութեամբ իր բնական տարբ վիճակը կրսնցնեն, ամէն օր նորանոր հիւանդութեանց կենթարկուի։ Այր մարդոցմէ աւելի, կիները չկրնան դիմադրել այս հակառնական կեանքին, նախ իրենց արիւնը, յետոյ ոյժը եւ ատտիճանաբար, առոյգութիւնը, աչքերն ի փայլը եւ վերջապէս իրենց Ամենազոր առողջութիւնը կը զոհեն անոր։

Բնական վիճակին մէջ ապրող գեղջկուհի մը ու բաղաքակրթութեան մէջ մարմնած կին մը իրարու հետ բաղդատել, բաւական է այս ճշմարտութիւնն ապացուցանելու։ առաջինն առոյգ, հուժկու, երեսները կասկարմիր, մատակ առիւծի մը կը նմանի. իսկ բաղդեանին բոլորովին առոյգ հակառակը, վատոյժ, տժգոյն, աչքերը մարմնած, ծունկերը կիոտ, մարմինը լմսած, արիւնը սառած, սխորժակը զով, ոտքի վրայ պտտող հիւանդ մըն է։

Բայց բանի որ ամէն մարդու համար կարելի չէ մեծ բաղաքները ծգել ու իւղերը բաշուիլ, ուստի քարերնի աչք մարդոց, կիներու, տկարակազմներու, տղայոց եւ հիւանդութեանէ ապաքինողներու ատգուտնութիւնը, անարիւնութիւնը, նիհարութիւնը, ոնկարողութիւնը, դեղնութիւնը, ստամոքսի տկարութիւնն ու ոնդհանուր նուազութիւնը դիմնապէս բուժելու համար, երկար ժամանակէ ի վեր ՖԷՏ ԲՈՒՎԷ Fer bravais անուամբ երկաթախառն օշարակ մը պատրաստուած է, որուն ուրիշ ոնե է դեղէ ազդու ըլլալը հաստատուած է, Եւրոպոյ ընդհանուր բժշկական մասնոյն կողմէ։

Ը ծախսի ամէն դեղարաններու եւ դեղավաճառատուներու մէջ։ 142 9 26

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20 ի կայս. Իրատէով արտօնեալ Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մոսքվա 37
Ս. ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.— ԿԵԱՆՔ.— ՓՈՍԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.— ԱՐԿԱՆՔ։

Ընկ. դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած 10,000,000 ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար 67,000,000 »
1895 ի հասոյթք 25,000,000 »
1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրութիւններուն վճարած է մօտ 100,000,000 »

Ընկերութեան քննիչ ի Կ. Պոլիս Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ
Գլխաւոր գործակալ (Գալաթա Մ-ասատ)
Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար ԹԷՈՏՕՐ ՐԷԲԻՆ

LONDON & LANCASHIRE FIRE

ԼՈՆՏՈՆ ԵՒ ԼԱՆՔԱՇԻՐ
ՀՐԴԵՀԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԿ.
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1862ԻՆ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 2,127,500 ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ
ԳԼԽԱՒՈՐ ՆԱՍՏԱՐԸ ԱՅԺԱԳԻՏ ՀԱՅԱՍՏԱՆ
Հիւսիսի Խան, Թիւ 2—3, Վանքա Խան. Գալաթա
Ազատնակարգ Ընկերութիւն մէկ սա, իր առատաձեռնութեամբ, ճշդապահութեամբ և պատուաւորութեամբ հմտաւորապէս
ՔԵՆԻ ԹԷՈՏՈՐ ՍՊԻՏԱՆԻՆ

COMPAGNIE DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԻԱԿԱՆ ՇՈՓԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ՍՈՒՏՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթական երթեւեկութիւնք

Դ. 10 22 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Դշ. 11 23 Իզմիր, Բիրէ, Ադերսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ հասցնելով Ադերսանդրիա, Բարտ-Սաիտ, Եաֆա, Պէյրութ եւ Ֆոս).
Եշ. 12 24 Օտէսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Եշ. 2/24 Իզմիր, Սինոպ, Սամսոն, Օռտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիւ է եւ Գամսում ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Ուր. 13,25 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ և ՄԱՐՈՒԵԱՆ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի մասնաւոր ապահովագրութիւն

Ա. կարգ 245 Ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի և ոչ ուղղակի ուղեւորութիւն Նաւագրեալ ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ԲԸՔՈՒԼ
Թոփխանէ. քարտիզին մօտ

ՖՐԵՏ. ԼԻՕԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈՓԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերպուլ և Արեւելեան Միջերկրական ծովեզերքներ

Անուանը	Թոնոյ	Անուանը	Թոնոյ
Վիրգորիան	10500	Ֆլավիան	3500
Ադրիանան	10500	Եմիրիան	3500
Քէսարիան	10500	Ալորժ.	3000
Լանքաստրիան	9000	Այմէրիան	2500
Ֆիլատելֆիա	9000	Արապիան	3500
Գոլոմպիան	8000	Աթէնիան	2500
Ֆորշիան	8000	Անտալուգիան	2500
Գոստոնիան	8000	Ալգաշիրն	2500
Ֆիրմինիան	8000	Լէսպիան	2000
Ֆալէրնիան	3700	Մինոս	900
Վալմնիան	3700	Օրորոս	900
Ֆլամինիան	3700	Լիսպոն	[illegible]
Նապիան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Նաւթիոյ մաքսատունն հանելու համար ի բնոյ հրաւէրգը ղրկել շոգենաւին ժամանելէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար
ԷՏՎԱՐ ԼԱՆՏՈՆԻՆ
Մէհմէտ Ալի փաշա խան, Թիւ 1
Գալաթիա

ՄՈՍ
ՇՈՓԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվերպուլ, Ֆօրսայթ, Մէյլի ամսոյ եւ Ամ- Մակ Գիլլ- Քանոյ Գիծերով

Անուանը	Թոնոյ	Անուանը	Թոնոյ
Ամանդ	3000	Թիպա	2500
Ամպիա	3000	Նէրոնիս	2400
Գէրլաբը	3000	Ասպարիս	2250
Գեմանտրան	3000	Բէլա	2250
Նարոս	3000	Գիֆիրս	2000
Սամար	3000	Սարբրնի	1500
Սոմերսիա	2500	Գիրլէ	1500

Դիմել առ Ֆ. Վ. ՎԻՖՕԼ և ԸՆԿ.
Գլխաւոր գործակալ
ՋԷՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԵՄԻՍԻՖԵԱՆ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (87)

ԷՄԻԼ ՈՒՇՊՈՒՌ

ԱՐՈՒԱՐԶԱՆԻՆ ՏՂԱՆ

Բ.

ՄԵԾԻՐ ԼԱՆԿԼՕԱՅԻ ՇԱՀԱՏԱՊՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Սչերը զարմանալի փայլ մ'ունէին. Անարէ ցնցուեցաւ անոր ազդու նայուածքէն։

Այս տպաւորութիւնն իւր չրթունքին մէջ արգիլեց այն ծանր խօսքերն որ պիտի արձակէր իւր գործին անճահաբար խառնուող անծանօթին երեսին։

Իւր զրգռութիւնն հանդարտեցաւ, և ուշադրութեամբ կնոջն երեսը նայեցաւ։ Սրչափ որ կրցաւ նշմարել, դեռատի չէր։ Հին դարդանի մը մէջ փաթթուած էր, որուն տակ կ'ուզէր ծածկել թեւէն կախուած սակառ մը։ Կերպարանքին քննութիւնը չուզեց աւելի առաջ տանիլ. բաւական հասկըցած էր այդ հնոյ արտաքին վիճակը։ Ցանքը պռատեց՝ իբր թէ զարմանալով որ կարեւորութիւն չունեցող կին ապրած մը կը յանդգնէր իրեն և մահուան մէջ տեղը կենալ։

—Ի՞նչ կ'ուզէք ինձմէ, բաւ խիստ կերպով մը որ իւր դժգոհութիւնը կը յայտնէր։

—Ի՞նչ կուզե՛մ, ձեր ընելիքէն պակաս գէշ բան մը, պատասխանեց կինը։

—Զեղի ի՞նչ փոյթ, դուք զիս չեք ճանչեր։

—Ճշմարիտ է, զաւակս, բայց ուզեցի թող չասէ քեզ որ գէշ գործ մ'ընէիր։ Կը յիշեմ որ փոքրիկ աղջիկ մը եղած ժամանակս ամբողջ ժամեր կ'անցուցնէի մեր երկրին դեռերը. ձեռքս գաւազանով մը, որպէս զի մեղր չինող ճանճեր հանեմ ջուրին մէջէն։ Ծաւ կ'զգայի տեսնելով որ խեղճերը կը տապլրակէին, կը ջանային թռչիլ և չէին կրնար, վասն զի թեւերնին խրջելով ուժերնին կորուսած էին, և ձուկերն ալ կը վազէին կը յափշտակէին զանոնք։ Միջատ մը սակայն, չնչին բան։ այսու ամենայնիւ ուրախ կ'ըլլայի զանոնք աղատելով, և այպէս պաշտպան եղած էի մեղուներու։ Արդ՝ ժամանակաւ ճանճի մը համար ըրածս այսօր չընէի՞ ձեզի համար։

—Ես զղուած եմ կեանքէ, ապրիլ չեմ ուզեր։ Ձեր համակրութիւնն ուրիշներու պահեցէք. ես մեռնիլ կ'ուզեմ։

—Ա՜հ, ա՜հ, ա՜հ, ըրաւ կինը մաս մը հեգնութեամբ. մեռնիլ կ'ուզե՞ս։ Բայց դուն չապրեցար դեռ, դժբա՜ղդ տղայ։ կը տեսնե՞ս. թէ որ ես այս իրիկուն այս կամուրջէն կ'անցնէի և ոչ ուրիշ մը, ճիշդ այն վայրկենին որ քու աղեռալի դիտաւորութիւնդ կատարելու վրայ էիր, պատճառն այս է որ քեզնէ ու ինձմէ աւելի զօրեղ, բովանդակ մարդոցմէ հզօրագոյն մէկն այնպէս կամեցաւ։ Ես քեզ չեմ ճանչեր. լաւ. կրնայի ճանրաս երթալ առանց քեզ տեսնելու։ Ինչո՞ւ տեսայ. ինչո՞ւ կացին լոյսը ցոյց տուաւ ինձի քու ոտգոյն ու տագնապալից դէմքդ, որով քու դիտաւորութիւնդ գուշակեցի։ Ինչո՞ւ՝ առանց քու իմանալուդ. առանց զիս տեսնելուդ՝ այնչափ քաջագործեցայ, որ թռաւ միջոցիդ կրցի բռնել քեզ։ այս ամէնը բան մը չե՞ն ըսեր քեզի... Ինձի, որ կը հաւատամ նախասահմանութեան, կ'ըսէ թէ Աստուած ինքը բերաւ զիս հոս, ա՛ռանց պատճառի։ Վայրկեան մ'առաջ զիրար չեինք ճանչեր, բայց հիմա, առանց քու ուզելուդ, ես բան մ'եմ քու կեանքիդ մէջ, ինչպէս որ դուն ալ բան մը պիտի ըլլաս իմ կեանքիս մէջ։

Ա՜, մեռնիլ կ'ուզես, չարունակեց կինը խիստ ձայնով մը։ կը կարծես ուրեմն որ դուն իրաւունք ունիս մեռեալներուն քովը երթալու առանց Աստուծոյ հրամանին։ Անհնազանդութիւն... գիտե՞ս ինչ է. ոմանց կողմէ վատութիւն. ուրիշներու կողմէ ալ անսահման գոռոզութիւն մը, յիմարութիւն. գիրքի մը մէջ կարդացեր եմ։

Վա՜ա կամ գոռոզ. երկուքին մէկն ես դուն։

Ո՜, մի՛ նեղանար... ես աւելի խիստ խօսած եմ քեզմէ տարբերներու հետ։ Եւ այսօր աշխարհի մէջ լաւ գիրք ունեցող մարդիկ կան որ իմ խրատներս չարհամարհեցին։ Բայց հիմա խնդիրը քու վրադ է բաւ ձայնը մեղմացնելով։ Ո՛ն, տեսնենք, դուն չատ գրժբաղդ ես որ ինքզինքդ մեռցընել կ'ուզես։ Թա՛ այդ հատակիդ մէջ, որովհետեւ հազիւ քսան տարու կաս, կեանքդ չատ գեղեցիկ է... Ունուշ երգչերով և անոնցմէ ծագած յոյսերով լեցուն է... Ամէն տեղ ծաղիկներ միայն կը տեսնէ, ամէն տեղ երգեր կը լսե։ Աչքերն ալ զուարթ են, սիրտն ալ...

Ով առաւ ձեռքէդ այս ամէնը։ Մի՞թէ մինչեւ այսօր չար մարդիկ միայն դէմդ եկան. մի՞թէ գէշութիւն տեսար միշտ և երբէք ազիկութիւն։ Ո՛ն, ըսէ, զաւակս ի՞նչ ըրին քեզի։

Անարէ չարունակեց իւր տրտում լռութիւնը։ Գլուխը կախած, աչերը ոտներուն յառած, անշարժ կեցած, կը թողուր որ Լուսէր իւր տարօրինակ խօսակիցը, և գրեթէ երկչոտ կերպով մ'անոր խօսքերուն ազդեցութիւնը կը կրէր պատաս։

Երեսը տեսնելով որ երիտասարդը պատասխան չէր տար, յարեց.

—Արդեօք աշխատելու գործ չունիս. հաց չունիս, ատակ չունիս, բնակելու տեղ չունիս... Վերջապէս ոտակալի թշուառութիւնն է որ քեզ անձնասպանութեան կը մղէ։ Թէ որ այդպէս է, թեւս մտիր և հետս եկուր. ես քեզի բնակարան ալ կուտամ, հաց ալ կուտամ, գործ ալ կը ճարեմ վերջապէս պարկեշտութեամբ ապրելու ամէն միջոց կը հայթայթեմ քեզի։ Այս առաջարկութիւնս ամէնն ալ կրնաս ընդունիլ առանց վախնալու, առանց բնաւ ամչնալու. մայր Լանկլօա վարժուած է ազնիւութիւն ընելու, շատ անգամ այնպիսի մարդոց որք քեզ չեին արժեր։

Անարէ գլուխը ցնցեց։

—Գլուխդ կը չարժես, այդ պատասխան չէ։ Հայր մայր ունի՞ս։ կ'ուզես որ անոնց քով տանիմ քեզ։

—Ես ո՛չ հայր ունիմ, ո՛չ մայր, մրմնջեց խուլ ձայնով մը. ես ընկեցիկ տղայ մ'եմ... Ա՜հ անիծեալ ըլլայ այն օրն, ուր մայրս զիս աշխարհ բերաւ։

Մայր Լանկլօա՝ իւր աղջիկը միտքը բերելով՝ երկար հառաչ մ'արձակեց։

—Խե՛ղճ տղայ, բաւ յուզեալ ձայնով, ալ հիմա աւելի կը հասկրիմ քեզի։ Ըսել է թէ ոչ ծնողք ունիս, ոչ բարեկամ, մինակ ես աշխարհի վրայ։

—Քոյր մը միայն ունիմ։

—Քո՞յր մը ունիս, քո՞յր մը։ Ամուսնացած է։

—Ո՛չ։

—Եւ կ'ուզե՞ս մեռնիլ, խե՛ղճ տղայ։ Բայց չե՞ս սիրեր այդ քոյրը զոր Աստուած տուեր է քեզի, և որուն պաշտպանը, նեցուկը պէտք է ըլլաս դուն...։ Ա՜, բայց խենթ ես դուն, տղա՛ս, այո՛ խենթ ես, եկու չուտով գտնենք զայն և ներում խնդրէ իրմէ։

(Շարունակելի)